

- P R O J E K T -

**ZMIANA
STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY TRZCINICA
DLA OBSZARU OBEJMUJĄCEGO SOŁECTWA ŁASKI I SMARDZE**

„UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO”

**Załącznik Nr 1
do Uchwały Nr
Rady Gminy Trzcínica
z dnia 2012 r.**

Trzcínica, wrzesień 2012r.

Spis treści:

1. WSTĘP	3
1.1. CEL OPRACOWANIA	3
1.2. PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA	4
1.3. MATERIAŁY WEJŚCIOWE DO OPRACOWANIA	5
1.4. ZAŁOŻENIA METODOLOGICZNE	6
1.5. ZAKRES ZAPISU UWARUNKOWAŃ PRZESTRZENNYCH	7
2. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z LOKALNYCH ZASOBÓW ŚRODOWISKA NATURALNEGO – SOŁECTWA ŁASKI I SMARDZE	7
2.1. POŁOŻENIE	7
2.2. BUDOWA GEOLOGICZNA, MORFOLOGIA I UKSZTAŁTOWANIE TERENU	7
2.3. WARUNKI KLIMATYCZNE	8
2.4. HYDROGRAFIA TERENU	9
2.5. ZASOBY WÓD PODZIEMNYCH	9
2.6. SUROWCE NATURALNE	10
2.7. WARUNKI GLEBOWE	10
3. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOTYCHCZASOWEGO PRZEZNACZENIA I ZAGOSPODAROWANIA TERENÓW, STANU ŁADU PRZESTRZENNEGO, STANU PRAWNEGO GRUNTÓW ORAZ ZWIĄZANE Z POTRZEBAMI I MOŻLIWOŚCIAMI ROZWOJU – SOŁECTWA ŁASKI I SMARDZE	10
4. UWARUNKOWANIA ZWIĄZANE Z OCHRONĄ ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO ORAZ STANU ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ – SOŁECTWA ŁASKI I SMARDZE	12
4.1. ROŚLINNOŚĆ NIELEŚNA	12
4.2. ŚWIAT ZWIERZĘCY	13
4.3. OBSZARY PROPONOWANE DO OBJĘCIA OCHRONĄ PRAWNĄ	13
4.4. LEŚNA PRZESTRZEŃ PRODUKCYJNA	13
4.5. ROLNICZA PRZESTRZEŃ PRODUKCYJNA	15
5. UWARUNKOWANIA ZWIĄZANE Z OCHRONĄ DZIEDZICTWA KULTUROWEGO, ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ – SOŁECTWA ŁASKI I SMARDZE	17
5.1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA ŚRODOWISKA KULTUROWEGO GMINY	17
5.1.1 Powiązania kulturowe i zarys osadnictwa	17
5.1.2. Charakterystyka osadnictwa na obszarze wsi Łaski i Smardze oraz rozwój przestrzenny miejscowości	18
5.1.3. Charakterystyka zabudowy zagrodowej	19
5.2. OBIEKTY I OBSZARY OBJĘTE OCHRONĄ PRAWNĄ	19
5.2.1. Obiekty posiadające wpis do rejestru zabytków	19
5.2.2. Obiekty posiadające wpis do gminnej ewidencji zabytków	20

5.2.3. Ustalenie ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego	24
5.3. OCENA STANU ISTNIEJĄCEGO	26
5.4. ZAGROŻENIA WARTOŚCI ŚRODOWISKA KULTUROWEGO	26
6. UWARUNKOWANIA ZWIĄZANE Z WARUNKAMI I JAKOŚCIĄ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW ORAZ OCHRONĄ ICH ZDROWIA – SOŁECTWA ŁASKI I SMARDZE	27
7. UWARUNKOWANIA ZWIĄZANE Z BEZPIECZEŃSTWEM LUDNOŚCI I JEJ MIENIA, W TYM WYSTĘPOWANIE OBSZARÓW NARAŻONYCH NA NIEBEZPIECZEŃSTWO POWODZI ORAZ OBSZARÓW ZAGROŻEŃ GEOLOGICZNYCH – SOŁECTWA ŁASKI I SMARDZE	28
8. UWARUNKOWANIA ZWIĄZANE Z WYSTĘPOWANIEM OBIEKTÓW I TERENÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODREBNYCH – SOŁECTWA ŁASKI I SMARDZE	28
8.1. OBSZARY I OBIEKTY PODLEGAJACE OCHRONIE PRAWNEJ	28
8.1.1. Ochrona gatunkowa	28
8.1.2. Obiekty i obszary posiadające wpis do rejestru zabytków	29
8.1.3. Ujęcia wód	29
9. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU FUNKCJONOWANIA SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ – SOŁECTWA ŁASKI I SMARDZE	30
9.1. ANALIZA STANU ISTNIEJĄCEGO SYSTEMU KOMUNIKACJI	30
9.2. ANALIZA STANU ISTNIEJĄCEGO INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ	31
9.2.1. Zaopatrzenie w wodę	31
9.2.2. Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków	31
9.2.3. Wody opadowe	33
9.2.4. Usuwanie i unieszkodliwianie odpadów	33
9.2.5. Zaopatrzenie w energię elektryczną	34
9.2.6. Zaopatrzenie w energię cieplną i gaz	35
9.2.7. Telekomunikacja.....	35
10. UWARUNKOWANIA ZWIĄZANE Z WYSTĘPOWANIEM UDOKUMENTOWANYCH ZŁÓŻ KOPALIN, A TAKŻE WYSTĘPOWANIEM TERENÓW GÓRNICZYCH WYZNACZONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODREBNYCH.....	35
11. UWARUNKOWANIA ZWIĄZANE Z ZADANIAMI SŁUŻĄCYMI REALIZACJI PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH - SOŁECTWA ŁASKI I SMARDZE	35

1. WSTĘP

1.1. CEL OPRACOWANIA

Zachodzące na terenie gminy Trzcينica, w tym sołectw Laski i Smardze, zmiany gospodarcze, jak również istotne zmiany przepisów prawnych, wpłynęły na potrzebę aktualizacji polityki przestrzenno-gospodarczej gminy wyrażonej m.in. w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Jednocześnie ustawa z dnia 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2012r., poz. 647) wprowadziła wymóg zachowania zgodności ustaleń miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego z ustaleniami studium. W związku z powyższym niezbędnym stało się wprowadzanie na obszarze wsi Laski i Smardze zmian obowiązującego Studium, w tym aktualizacja uwarunkowań przestrzennych.

Zadaniem studium jest określenie polityki przestrzennej gminy, w tym podstawowych kierunków rozwoju przestrzennego gminy.

W polityce przestrzennej jest to rozwój społeczno – gospodarczy, w którym następuje proces integrowania działań politycznych, gospodarczych i społecznych, z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych, w celu zagwarantowania możliwości zaspokojenia podstawowych potrzeb poszczególnych społeczności lub obywateli zarówno współczesnego pokolenia, jak i przyszłych pokoleń¹.

Dokument studium, a także jego zmiany, musi uwzględniać m.in. zapisy ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym mówiące o tym, że w określeniu zasad kształtowania polityki przestrzennej przez jednostki samorządu terytorialnego i organy administracji rządowej przyjmuje się ład przestrzenny i zrównoważony rozwój za podstawę tych działań.

Zgodnie z zapisami wspomnianej ustawy, przez ład przestrzenny należy rozumieć takie ukształtowanie przestrzeni, które tworzy harmonijną całość oraz uwzględnia w uporządkowanych relacjach wszelkie uwarunkowania i wymagania funkcjonalne, społeczno-gospodarcze, środowiskowe, kulturowe oraz kompozycyjno - estetyczne. Przestrzeń powinna być kształtowana w taki sposób, aby tworzyła harmonijną całość, zaś ład przestrzenny uwzględnia zarówno potrzeby społeczne, gospodarcze, przyrodnicze, jak i kulturowe. Ład przestrzenny nierozzerwalnie wiąże się ze zrównoważonym rozwojem gminy, który najogólniej można zdefiniować, jako proces mający na celu zaspokojenie aspiracji rozwojowych obecnego pokolenia w sposób umożliwiający realizację tych samych dążeń następnym pokoleniom².

Głównym celem pierwszej części opracowania jest określenie uwarunkowań przestrzennych oraz społeczno – gospodarczych rozwoju tej części gminy. Analiza uwarunkowań rozwoju powinna wskazać podstawowe konflikty tkwiące w przestrzeni, występujące najczęściej na styku gospodarka – środowisko przyrodnicze, przemysł – rolnictwo, miasto – wieś. Jak podaje Chojnicki³, trudności związane z realizacją celów są zazwyczaj związane z:

¹ Bedrysz M., (red), 2005. Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne w praktyce. Fachowy poradnik dla urbanistów, architektów i inżynierów budownictwa. Wydawnictwo VERLAG DASHOFER, Warszawa.

² Our Common Future, 1987

³ Chojnicki Z., 1999. Podstawy metodologiczne i teoretyczne geografii. Bogucki Wydawnictwo Naukowe. Poznań.

- wyeliminowaniem konfliktów przestrzennych,
- akceptacją społeczną celów,
- włączeniem celów rozwoju do mechanizmów społeczno – gospodarczych lub tworzenia takich mechanizmów.

1.2. PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA

Zmianę studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Trzcينica dla terenu obejmującego sołectwa Laski i Smardze, opracowano na podstawie aktualnie obowiązujących przepisów prawnych. Poniżej zamieszczono wykaz aktów prawnych:

- Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2012r., poz. 647);
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz. U. Nr 118, poz. 1233);
- Ustawa prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. (t.j. Dz. U. z 2008r. Nr 25, poz. 150 ze zm.);
- Ustawa z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227 ze zm.);
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2009r. Nr 151, poz. 1220 ze zm.);
- Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (t.j. Dz. U. z 2004r. Nr 121, poz. 1266 ze zm.);
- Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. - Prawo wodne (t.j. Dz. U. z 2012r. poz. 145);
- Ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach (t.j. Dz. U. z 2011r. Nr 12, poz. 59 ze zm.);
- Ustawa z dnia 23.07.2003r. o zabytkach i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2003r. Nr 162, poz.1568 ze zm.);
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (t.j. Dz. U. z 2007r. Nr 39, poz. 251 ze zm.);
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. - Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 2011r., Nr 163, poz. 981);
- Ustawa o samorządzie gminnym z dnia 8 marca 1990 r. (t.j. Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 ze zm.);
- Ustawa o cmentarzach i chowaniu zmarłych z dnia 31.01.1959 roku (t.j. Dz. U. z 2000r. Nr 23, poz. 295);
- Ustawa o drogach publicznych z dnia 21 marca 1985 roku (t.j. Dz. U. z 2007r. Nr 19, poz. 115 ze zm.);
- Rozporządzenie Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 2 marca 1999 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie (Dz. U. z 1999r. Nr 43, poz. 430);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 5 stycznia 2012r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. z 2012r., poz. 81);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 października 2011 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2011 Nr 237, poz. 1419);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 sierpnia 2001 r. w sprawie określenia rodzajów siedlisk przyrodniczych podlegających ochronie (Dz. U. Nr 92, poz. 1029);
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 7 maja 2004r. w sprawie sposobu uwzględniania w zagospodarowaniu przestrzennym potrzeb obronności i bezpieczeństwa państwa (Dz. U. z 2004r. Nr 125, poz. 1309).

1.3. MATERIAŁY WEJŚCIOWE DO OPRACOWANIA

- Aktualizacja Planu gospodarki odpadami dla powiatu kępińskiego, 2009 r.
- Atlas Śląska Dolnego i Opolskiego. Wrocław 1997 r.
- Bednorz J., Kupczyk M., Winiecki A., Kuźniak S., 2000. Ptaki Wielkopolski. Monografia faunistyczna. Bogucki Wydawnictwo Naukowe, Poznań.
- Dane z Urzędu Gminy w Trzcinicy.
- Dane z Nadleśnictwa Syców.
- Ewidencja parków zabytkowych w Trzcinicy, Siemionce, Jeleniej Głowie, Aniolce I; praca zbiorowa K. Będkowski, G. Kamińska, J. Koc, D. Korpetta, Z. Kowalski, J. Małysz, J. Mozgawa, H. Olenderek, E. Piekarski; Warszawa 1990r.
- „Econet” Polska 1995 - Koncepcja Krajowej Sieci Ekologicznej, Fundacja IUCN, red. A. Liro, Warszawa 1998.
- Gość R., Szlaki turystyczne powiatu kępińskiego. Zeszyty Powiatowe nr 2. Kępno, 2005 r.
- Inwentaryzacja dendrologiczna Parku zabytkowego w Laskach. Skala 1:500. Walczak Z. V-VIII 2006.
- Kusiak W. Lasy Rychtałskie. Przegląd Leśniczy, Poznań 1997.
- Kondradzki J., 1988. Geografia fizyczna Polski. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.
- Mapa hydrogeologiczna Polski , 1:50 000, arkusz: Kępno (730). Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa 2000 r.
- Mapa hydrograficzna w skali 1:50 000, arkusz: Kępno.
- Mapa topograficzna w skali 1 : 100 000 rejonu „Równiny Oleśnickiej” i „Wysoczyzny Wieruszowskiej”;
- Mapa geologiczno-gospodarcze Polski, skala 1:50 000, arkusz Kępno (730), Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa 1998 r.
- Mapy glebowo – rolnicze w skali 1:5000 gminy Bralin /Starostwo Powiatowe w Kępnie/.
- Mapa ewidencyjna obszaru opracowania w skali 1:5000.
- Mapy topograficznych z elementami sytuacyjno – wysokościowymi skali 1:10 000 gminy Trzcinica.
- Inwentaryzacja złóż surowców mineralnych z elementami ochrony środowiska – gmina Trzcinica, mgr inż. Iwona Lichniewicz, MOŚZNiL Warszawa 1995r.
- Mapy glebowo – rolnicze gminy Trzcinica w skali 1:5000.
- Obowiązujący miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego wsi Laski, Uchwała XXXIV/201/06 Rady Gminy Trzcinica z dn. 31 marca 2006 r. (Dz. Urzędowy Woj. Wielkopolskiego Nr 84 z dn. 31.05.2006 r. poz. 2122).
- Obowiązujący miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego obszaru obejmującego Wschodnią część wsi Trzcinica, Uchwała Nr XXI/118/04 Rady Gminy Trzcinica z dnia 24 listopada 2004 r.
- Operat wodnoprawny na wprowadzanie do środowiska oczyszczonych ścieków komunalnych z mechaniczno – biologicznej oczyszczalni ścieków w Laskach. Marciniak H., listopad 2005 r.
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego, Kierunki Polityki Przestrzennej Synteza, J. Michałowski (red.), Wielkopolskie Biuro Planowania Przestrzennego, Poznań 2001.
- Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego. Wielkopolskie Biuro Planowania Przestrzennego w Poznaniu. Subregion Kalisko – Ostrowski.
- Plan gospodarki odpadami dla gminy Trzcinica; Biuro projektowe ABRYŚ Technika Spółka z o. o., Poznań, czerwiec 2004.
- Program ochrony środowiska dla gminy Trzcinica. Biuro projektowe ABRYŚ Technika Spółka z o. o.; listopad 2008.
- Program ochrony środowiska powiatu kępińskiego. EKO-EFEKT Spółka z o.o., Warszawa, październik 2003 r.
- Program ochrony powietrza dla strefy: powiat ostrowski w województwie wielkopolskim. Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu. Poznań, 2009 r.

- Raport o stanie środowiska w Wielkopolsce w 2009 r., WIOŚ Poznań. Poznań 2010 r.
- Raport o stanie środowiska w Wielkopolsce w roku 2006. Monitoring gospodarki odpadami.
- Roczna ocena jakości powietrza w woj. wielkopolskim za rok 2010. WIOŚ w Poznaniu. Poznań, 2011.
- Roczniki statystyczne województwa wielkopolskiego. WUS w Poznaniu.
- Strategia ochrony obszarów mokradłowych na terenie leśnych kompleksów promocyjnych na przykładzie LPK Lasy Rychtałskie, Akademia Rolnicza im. Augusta Cieszkowskiego w Poznaniu. Poznań 2007.
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Trzcinica;
- Tyszkiewicz H., 2007: Drewniane kościoły powiatu kępińskiego. Zeszyty Powiatowe nr 3. Starostwo Powiatowe w Kępnie. Kępno.
- Uproszczone plany urządzania lasów nie stanowiących własności Skarbu Państwa, należących do indywidualnych właścicieli na okres od 01.01.1998 do 31.12.2007r.; gmina Trzcinica, wsie: Trzcinica, Laski, Smardze, Piotrówka, Kuźnica Trzcinińska, Pomiany, Wodziczna; Taksator S.C. Małgorzata Wiśniewska – Dąbrowska, Mirosław Dąbrowski.
- Wylegała P., Kuźniak S., Dolata P.T., 2008. Obszary ważne dla ptaków w okresie gniazdowania oraz migracji na terenie województwa wielkopolskiego. Opracowanie przygotowane na zlecenie Wielkopolskiego Biura Planowania Przestrzennego, Poznań.

1.4. ZAŁOŻENIA METODOLOGICZNE

Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Trzcinica dla terenu obejmującego sołectwa Laski i Smardze opracowana została na podstawie obowiązującej ustawy z dnia 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2003 r. Nr 80, poz. 717 ze zm.).

W niniejszej części „Zmiany Studium” dotyczącej uwarunkowań rozwoju obszaru sołectw Laski i Smardze, uwzględniono uwarunkowania przestrzenne i społeczno - gospodarcze wsi, dokonano analizy stanu istniejącego w zakresie elementów zagospodarowania przestrzennego, ich rozmieszczenia i podstawowych parametrów oraz analizy zagadnień rolnych, środowiskowych i technicznych.

Podstawowe zadanie planowania przestrzennego – kształtowanie trójwymiarowej przestrzeni fizycznej (planistycznej), musi się opierać na różnorodnych metodach⁴.

Zasadniczą grupą wykorzystywaną w analizie uwarunkowań rozwoju przestrzennego gminy jest charakterystyka i ocena obszarów i zjawisk za pomocą metodyki bezpośrednio związanej z zbieraniem i przetwarzaniem informacji. Do grupy tej można zaliczyć m.in.: badania rozmieszczenia elementów i zjawisk przestrzennych, podział na elementy składowe, związki pomiędzy poszczególnymi elementami, tendencje rozwojowe, unikatowe wartości wymagające szczególnej ochrony oraz czynniki stwarzające zagrożenia środowiskowe i inne. W kolejnym etapie tworzenia Studium... - w kierunkach rozwoju, w oparciu o rozpoznane walory i zasoby Gminy oraz konflikty i ograniczenia, wykorzystano metody wariantowe koncepcji struktury zagospodarowania przestrzennego biorąc pod uwagę kierunki i tempo rozwoju, wpływ środków oraz priorytety rozwojowe.

W celu zapewnienia koordynacji działań w zarządzaniu gospodarką przestrzenną zarówno na poziomie lokalnym jak i ponadlokalnym, w „Studium” zapewniono spójność niniejszego dokumentu z „Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego” poprzez uwzględnienie uwarunkowań wynikających z realizacji ponadlokalnych celów publicznych oraz programów zawierających zadania rządowe.

⁴ Cymerman R. (red.), 2009. Podstawy planowania przestrzennego i projektowania urbanistycznego. Wydawnictwo Uniwersytetu Warmińsko – Mazurskiego w Olsztynie. Olsztyn.

1.5. ZAKRES ZAPISU UWARUNKOWAŃ PRZESTRZENNYCH

Dla realizacji przyjętych szczegółowych celów polityki przestrzennej, w „Zmianie Studium” określono w szczególności:

1. Uwarunkowania wynikające z lokalnych zasobów środowiska naturalnego;
2. Uwarunkowania wynikające z dotychczasowego przeznaczenia i zagospodarowania terenów, stanu ładu przestrzennego, stanu prawnego gruntów oraz związane z potrzebami i możliwościami rozwoju;
3. Uwarunkowania związane z ochroną środowiska przyrodniczego, stanu rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej;
4. Uwarunkowania związane z ochroną środowiska kulturowego, wynikające ze stanu dziedzictwa kulturowego, zabytków oraz dóbr kultury współczesnej;
5. Uwarunkowania związane z warunkami i jakością życia mieszkańców oraz ochroną ich zdrowia;
6. Uwarunkowania związane z bezpieczeństwem ludności i jej mienia, w tym występowanie obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi oraz obszarów zagrożeń geologicznych;
7. Uwarunkowania związane z występowaniem obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych;
8. Uwarunkowania wynikające ze stanu systemów komunikacji i infrastruktury technicznej oraz gospodarki ściekami i odpadami;
9. Uwarunkowania związane z zadaniami służącymi realizacji ponadlokalnych celów publicznych;

2. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z LOKALNYCH ZASOBÓW ŚRODOWISKA NATURALNEGO – SOŁECTWA LASKI I SMARDZE

2.1. POŁOŻENIE

Sołectwa Laski i Smardze zlokalizowane są w gminie Trzcinica, położonej jest w południowej części województwa wielkopolskiego, w powiecie kępińskim. Obszar gminy Trzcinica graniczy z gminami: Baranów, Łęka Opatowska, Rychtal leżącymi w województwie wielkopolskim oraz Wołczyn i Buczyna leżącymi w granicach administracyjnych województwa opolskiego. Powierzchnia geodezyjna gminy Trzcinica wynosi 7514 ha. Północno – zachodnia granica gminy przebiega wzdłuż drogi krajowej nr 39 relacji Brzeg – Kępno przez Namysłów.

Przez teren wsi Laski przebiegają drogi powiatowe: Kępno — Rychtal przez Buczek Wielki, także Kępno - Wołczyn. Przez Smardze biegnie droga powiatowa Laski – Mroczeń. W granicach obrębu ewidencyjnego Laski, poza wsią Laski, zlokalizowane są osady: Nowa Wieś, Granice i Borek.

Wsie Laski i Smardze leżą w rejonie typowo rolniczym, w bliskim sąsiedztwie lasów, w obszarze kompleksu promocyjnego „Lasy Rychtałskie”, w sąsiedztwie obszaru chronionego krajobrazu „Doliny Proсны” i „Kotliny Grabowskiej”. Zachodzące przemiany społeczno - gospodarcze w miejscowości zmieniają charakter wsi z rolniczego na rolniczo – produkcyjno - usługowy.

2.2. BUDOWA GEOLOGICZNA, MORFOLOGIA I UKSZTAŁTOWANIE TERENU

Sołectwa Laski i Smardze położone są na obszarze gminy Trzcinica, w powiecie kępińskim, w województwie wielkopolskim. Tereny wsi zlokalizowane się w Krainie V – Śląskiej, w Dzielnicy 2 – należącej do Mezonejonu Równiny Oleśnickiej. Geologicznie Kraina Śląska znajduje się w zasięgu zlodowacenia środkowopolskiego a gmina w obszarze wysoczyzny drugiego zlodowacenia, określanego

mianem równiny dennomorenowej. Na głębokich pokładach mioceńskich i utworach o różnej miąższości z okresu pliocenu zalegają pleistoceńskie gliny zwałowe lodowcowego pochodzenia, fluwioglacjalne piaski i żwiry moreny czołowej oraz piaski rzeczne. W obniżonych partiach terenu występują skały pochodzenia organicznego, wśród nich torfy silnie zamulone. Utwory mineralne tak powierzchniowe, jak i położone w niższych partiach cechuje wyjątkowa kompleksowość i mozaikowatość, będąca wynikiem nieregularnej budowy pionowej warstw o różnym składzie mechanicznym.

W miejscowości występują charakterystyczne dla Krainy V - Śląskiej krajobrazy staroglacjalne stanowiące krajobrazy dolin i równin akumulacyjnych. Pojawiają się niewysokie wzniesienia pleistoceńskie poprzecinane niewielkimi pradolinami cieków wodnych. Największym obniżeniem jest rozległa dolina Pomianki obejmująca zachodnią i południowo – zachodnią część osady Smardze oraz wschodnią część wsi Laski. Jej dno znajduje się tu na poziomie poniżej 170 m n.p.m. (187-182 m n.p.m. w Smardzach oraz 169 m.n.p.m. przy wschodniej granicy wsi Laski, będącej zarazem granicą gminy Trzcinica z gminą Łęka Opatowska). Najwyższe wzniesienie w miejscowości osiąga wysokość ponad 210,00 m n.p.m i położone jest na północny – zachód od wsi Laski. Wysokości bezwzględne obszaru wsi wahają się zatem w granicach od 170 m. n.p.m. do 210,00 m n.p.m.

Teren wsi, opada w okolicach osady Smardze w kierunku południowo – zachodnim i w dolinie cieku Pomianki, lekko wznosi się po stronie północno – zachodniej wsi Laski. Spadki terenu są zróżnicowane od 2 – 3% na wysoczyźnie do 12 – 15% na zboczach dolin i w obrębie pagórków.

2.3. WARUNKI KLIMATYCZNE

Warunki klimatyczne panujące na terenie gminy należą do umiarkowanych i w dużej mierze uwarunkowane są wpływami mas powietrza morskiego oraz kontynentalnego. Masy powietrza morskiego pochodzą głównie z nad oceanu Atlantyckiego. Powietrze kontynentalne pochodzi przede wszystkim z nad Europy Wschodniej oraz z nad Azji. Według regionalizacji klimatycznej R. Gumińskiego [Program ochrony środowiska] Gmina Trzcinica położona jest w obrębie Dzielnicy Łódzkiej, która stanowi strefę przejściową między nizinami a Wyżyną Małopolską. Z kolei według regionalizacji klimatycznej przedstawionej przez A. Wosia gmina znajduje się w Regionie Południow Wielkopolskim. Kraina ta charakteryzuje się stosunkowo korzystnymi warunkami klimatycznymi.

Pod względem klimatycznym gmina, w tym wsie Laski i Smardze, cechują się stosunkowo wysoką temperaturą roczną powietrza (+ 8,7 °C), krótkotrwałą zimą, wczesną wilgotną wiosną oraz ciepłym latem (średnia temperatura w lipcu wynosi + 18,8 °C). Liczba dni pochmurnych wynosi ok. 130, pogodnych ok. 50, mroźnych 30 – 50, a z przymrozkami 100 – 118. Czas zalegania pokrywy śnieżnej sięga ok. 60 dni, a okres wegetacyjny trwa przeciętnie 210 do 217 dni. Często rozpoczyna się już w ostatniej dekadzie marca i trwa do pierwszych dni listopada. Spóźnione przymrozki wiosenne występują jednak jeszcze pod koniec kwietnia. Sumaryczny roczny opad atmosferyczny wynosi 589 mm (obserwacje stacji meteorologicznej w Siemianicach), najwięcej opadów przypada na miesiące letnie. Ilości opadów atmosferycznych są w zasadzie wystarczające, choć w ostatnich latach notuje się znaczny ich spadek. Wilgotność względna powietrza wynosi 75 %.

Wiatry wieją przeważnie z kierunków zachodnich. Ich udział wynosi przeciętnie 23% (zima i wiosna po 20 %, jesień 23 %, lato 29 %), północno – zachodnich z udziałem ok. 14 % (jesień, zima po 10%, wiosna, lato po 17%) i południowo – zachodnich z udziałem 13 % (w tym jesień, zima po 15 %, wiosna, lato po 10 %). Wiatry z pozostałych kierunków reprezentowane są w znacznie mniejszym zakresie, a okres bezwietrzny kształtuje się przeważnie na poziomie 10% w skali roku.

Największe prędkości wiatrów notowane są zimą i wiosną, a najmniejsze latem, średnie roczne prędkości wiatrów zawierają się w granicach od 3,4 m/s do 3,6 m/s. Wraz ze wzrostem prędkości wiatrów nasila się wiele procesów atmosferycznych, które wpływają na warunki bioklimatyczne, czyli między innymi procesy

wentylacyjne, zwiększenie ochłodzenia, usuwanie zanieczyszczeń atmosferycznych oraz pary wodnej. Samoczynne oczyszczenie atmosfery powodują ruchy powietrza o prędkości co najmniej 3 m/s.

Gmina charakteryzuje się jednymi z najniższych w Polsce opadami, których sumy roczne wahają się w przedziale od 510 – 590 mm, przy czym najwyższe opady w ciągu roku, odnotowywane są w miesiącach letnich (VI – IX), a najniższe w miesiącach zimowych (I – III). W ostatnich latach notowany jest znaczny spadek opadów atmosferycznych.

Jak podaje Program ochrony środowiska [2008 r.], w warunkach klimatu lokalnego obserwuje się pewne różnice pomiędzy użytkowanymi rolniczo obszarami wysoczyzny morenowej i wyżej położonymi fragmentami teras nadzalewowych, a wilgotnymi zajętymi przez użytki zielone oraz doliny Pomianki i mniejszymi dolinkami bocznymi. Te pierwsze charakteryzują się dobrymi warunkami termicznymi, równomiernym nasłonecznieniem, małą wilgotnością powietrza i dobrym przewietrzaniem. Mniej korzystnymi lub nawet niekorzystnymi warunkami termiczno-wilgotnościowymi, częstym występowaniem mgieł, zastoisk chłodnego powietrza i inwersji temperatur oraz zdecydowanie ukierunkowanym przewietrzaniem wyróżniają się dna większych obniżeń dolinnych.

2.4. HYDROGRAFIA TERENU

Obszar wsi Laski i Smardze położony jest w dorzeczu Proсны będącym dopływem Warty. Największym ciekim i osią hydrograficzną na terenie wsi, a także całej gminy, jest rzeka Pomianka, lewobrzeżny dopływ Proсны, odprowadzający wody w kierunku północnym. Jedna z odnóg Pomianki przepływa przez uroczysko Laski, druga opływa od zachodu uroczysko Siemianice i przy uroczysku Szpot wpada do Proсны. Poza tym, sieć cieków jest bardzo uboga i ogranicza się właściwie do jednego bezimiennego dopływu Pomianki przepływającego na południowy – wschód od granicy administracyjnej wsi Trzcinica. Dna dolin są na ogół okresowo podmokłe. W obrębie dolin, szczególnie w części środkowo – wschodniej gminy (na wschód od wsi Laski) występują liczne rowy melioracyjne. Długość głównego cieku Pomianka na terenie gminy Trzcinica wynosi ok. 9,5 km. Ciek bierze swój początek na obszarze wsi Smardze, przez którą przepływa na długości ok. 1,0 km.

Naturalne zbiorniki wodne na terenie miejscowości prawie nie występują. Istniejące zbiorniki zajmują niewielkie powierzchnie i są to na ogół niewielkie „oczka wodne” zlokalizowane w dolinach rzecznych.

2.5. ZASOBY WÓD PODZIEMNYCH

Obszar gminy, zgodnie z hydrogeologicznym podziałem Polski, zlokalizowany jest w makroregionie zachodnim Nizy Polskiego, w regionie Wielkopolskim. Teren znajduje się w zasięgu występowania wód podziemnych w utworach trzeciorzędowych i czwartorzędowych.

W granicach gminy Trzcinica brak jest Głównych Zbiorników Wód Podziemnych. Wszystkie ujęcia wody zlokalizowane na obszarze gminy, w tym ujęcie w Laskach, ujmują czwartorzędowy poziom wodonośny. Poziom wód czwartorzędowych występuje na terenie całej gminy. Ponadto na terenie gminy Trzcinica występują utwory trzeciorzędowe niewodonośne. Poziom wód czwartorzędowych związany jest z piaskami fluwioglacjalnymi zalegającymi na głębokości 20 m – 50 m. Wydajność tego poziomu jest zmienna, uzależniona od miąższości i rozległości warstwy i waha się w granicach 20-60m³/h, lokalnie do ponad 100 m³/h. Wody tego poziomu znajdują się pod ciśnieniem hydrostatycznym wywołanym nadległymi glinami zwałowymi.

Głębokość występowania wód gruntowych, wahania zwierciadła wody, związane są z budową geologiczną, a szczególnie z laminacją utworów piaskowych. Wahania poziomów wód podziemnych uzależnione są również od opadów atmosferycznych oraz temperatury. Przebieg wahań poziomu wód podziemnych wykazuje w cyklu rocznym maksimum zazwyczaj w maju i kwietniu oraz minimum w miesiącach jesiennych – we wrześniu i październiku. Na obszarze wysoczyzny morenowej wysokość zalegania

pierwszego poziomu wód podziemnych jest różna i waha się w granicach 2 m – 30 m. Na sandrze woda gruntowa występuje średnio na głębokości 1 m – 3 m. W obrębie terasy środkowej głębokość występowania wody gruntowej związana jest z głębokością występowania warstw nieprzepuszczalnych.

Wody użytkowe czerpane są z lokalnych zbiorników wód podziemnych LZWP, zlokalizowanych w utworach czwartorzędowych.

2.6. SUROWCE NATURALNE

Na terenie wsi Laski i Smardze łatwo dostępną kopaliną jest tylko kruszywo naturalne. W minionych latach wielokrotnie prowadzono badania geologiczne w poszukiwaniu złóż kruszywa grubego i drobnego. Obecnie na terenie wsi Smardze i Laski nie występują udokumentowane złoża kopalin.

2.7. WARUNKI GLEBOWE

Na obszarze gminy Trzcinica występują zróżnicowane warunki glebowe, na które wpływ posiadają m.in.: litologia, rzeźba terenu oraz warunki wilgotnościowe podłoża.

Na analizowanym obszarze, poza zwałymi terenami zainwestowanymi, grunty rolne stanowią przewagę w sposobie użytkowania terenów. W terenach wykorzystywanych rolniczo roślinność związana jest z prowadzoną produkcją rolniczą. Wysoka jakość rolnicza gleb ogranicza inny sposób wykorzystywania terenów otwartych, czego wyrazem jest mała powierzchnia zadrzewień śródpolnych, brak właściwie enklaw dzikiej roślinności, która mogłaby stanowić użytki ekologiczne (skupisko roślinności zielnej i ostoję dla drobnej zwierzyny - głównie owadów i gryzoni).

Pod względem glebowym, obszar opracowania zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Trzcinica, dla terenu obejmującego sołectwa Laski i Smardze, zdominowany jest przez gleby biellicowe właściwe i pseudobiellicowe. W mniejszym stopniu występują gleby brunatne wylugowane i brunatne kwaśne oraz czarne ziemie właściwe i zdegradowane oraz gleby murszowo – mineralne.

3. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOTYCHCZASOWEGO PRZEZNACZENIA I ZAGOSPODAROWANIA TERENÓW, STANU ŁADU PRZESTRZENNEGO, STANU PRAWNEGO GRUNTÓW ORAZ ZWIĄZANE Z POTRZEBAMI I MOŻLIWOŚCIAMI ROZWOJU – SOŁECTWA LASKI I SMARDZE

Peryferyjne położenie wsi Laski i Smardze względem głównych ośrodków miejskich w woj. wielkopolskim nie sprzyja rozwojowi gospodarstwu miejscowości. Główną funkcją miejscowości, jak i gminy, było zawsze rolnictwo, opierające się na produkcji roślinnej oraz chowie trzody chlewnej i hodowli bydła. Dodatkowo warunki naturalne przedmiotowego obszaru tj. rzeźba terenu, stosunkowo długi okres wegetacyjny oraz gleby dobre dla upraw polowych, sprzyjały rozwojowi tej funkcji. Jednak w obliczu przemian gospodarczych i przejścia do system gospodarki wolnorynkowej, w miejscowości zaczęły pojawiać się, a następnie dominować także inne funkcje, w tym głównie funkcja przemysłowa i usługowa. Na obszarze wsi Laski, powstało kilka zakładów przemysłowych, związanych z produkcją mebli.

Jednym z głównych celów gospodarki przestrzennej jest dążenie do zapewnienia ładu w każdej dziedzinie życia, w tym także ładu przestrzennego. Prowadzona polityka przestrzenna władz Gminy prowadzi do łagodzenia konfliktów przestrzennych. Rozpatrując ład przestrzenny w wielu aspektach można stwierdzić, że w zakresie ładu urbanistyczno – architektonicznego, wieś Laski zachowała czytelność kompozycji urbanistycznej. W odniesieniu do gabarytów obiektów, ich kształtu oraz wielkości w części historycznej miejscowości udało się zachować charakter miejsca. Poza zwartą zabudowę wsi architektura kształtowana jest dość swobodnie, często przyjmuje formy niedostosowane do zabudowy wiejskiej. Ład przestrzenny zakłóca także zabudowa wielorodzinna, zlokalizowana przy byłych Państwowych Gospodarstwach Rolnych w sąsiedztwie założenia pałacowo - parkowego, niedostosowana do wiejskiego charakteru wsi.

W zakresie ładu funkcjonalnego - widoczne jest strefowanie funkcji. Wzdłuż drogi powiatowej Mroczeń – Wolczyn, we wsi Laski rozwija się zabudowa usługowa, podczas gdy zachodnia część terenu opracowania (Smardze), pomimo przeciętnej jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej podporządkowana jest funkcji rolniczej. Ważne jest, aby w dalszej polityce przestrzennej zachować tak naturalnie ukształtowany podział podyktowany walorami użytkowymi przestrzeni.

Miejscowość Laski, w porównaniu z Trzcinicą, stanowi niemal równorzędny ośrodek obsługi ludności (w Trzcinicy dodatkowo zlokalizowana jest siedziba gminy). Tu zlokalizowane są usługi handlu na poziomie podstawowym, w tym poza sklepami z artykułami spożywczymi, także z sklepy artykułami przemysłowymi, szkoła podstawowa i gimnazjum, do którego uczęszczają dzieci z okolicznych wsi, a także przedszkole samorządowe i ośrodek zdrowia. W miejscowości Smardze brak właściwie usług obsługi ludności. Ośrodkiem usługowym II stopnia pozostaje miasto Kępno stanowiące zarazem siedzibę władz powiatowych.

Liczbę ludności w poszczególnych osadach w obrębie geodezyjnym Laski oraz w miejscowości Smardze zestawiono poniżej (tab. 1.).

<i>Lp.</i>	<i>Miejscowość</i>	<i>Ilość posesji</i>	<i>Liczba ludności</i>		
			<i>2008</i>	<i>2009</i>	<i>2010</i>
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>
1.	Laski	332	1306	1288	1292
2.	Smardze	68	349	351	346
3.	Nowa Wieś	20	88	89	88
5.	Razem:	420	1 743	1 728	1 726

Tab. 1. Zestawienie liczby ludności w miejscowościach na terenie obrębu Trzcinica.

Powyższe dane wskazują na to, że liczba ludności w obrębie Laski nieco się zmniejszyła w latach 2008 – 2010, w obrębie Smardze utrzymuje się na stałym poziomie z tendencją zniżkową.

Analizując liczbę ludności w całej gminie obserwuje się powolny wzrost liczby ludności w wieku produkcyjnym. Grupa osób w wieku poprodukcyjnym utrzymuje się mniej więcej na stałym poziomie. W kolejnych latach można się jednak spodziewać wzrostu liczby osób w grupie poprodukcyjnej.

Zjawisko bezrobocia dotknęło także obszar gminy Trzcinica jak i miejscowości Laski i Smardze. Główne przyczyny upatruje się w przekształceniach strukturalnych i gospodarczych obszarów wiejskich. Obecnie do głównych przyczyn wzrostu bezrobocia można zaliczyć regres gospodarczy w sektorze rolniczym i innych gałęziach gospodarki oraz brak kapitału inwestycyjnego zarówno własnego jak i obcego oraz zasobów kapitału.

Z uwagi na warunki morfologiczne oraz przyrodnicze, lokalizacja nowych obszarów przeznaczonych na rozwój zabudowy wsi, winna uwzględniać w szczególności występowanie obszarów chronionych, w tym także respektowanie ochrony ustanowionej w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Własności gruntów należą obecnie do jednych z najistotniejszych uwarunkowań

wpływających na kierunki rozwoju i zagospodarowania przestrzennego gminy. W znacznym stopniu determinują możliwości inwestycyjne oraz kierowanie polityką zagospodarowania.

Zdecydowana większość gruntów zlokalizowanych w granicach administracyjnych wsi Laski i Smardze znajduje się w rękach prywatnych, część także stanowi własność Skarbu Państwa. Do osób prywatnych można zaliczyć zarówno osoby fizyczne jak i osoby prawne, natomiast wśród władających reprezentujących Skarb Państwa można wymienić na obszarze Gminy m.in.: Zasób Nieruchomości Rolnych Skarbu Państwa, Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe, zarządców dróg oraz Starostwo Powiatowe w Kępnie.

Grunty stanowiące własność gminy Trzcinica stanowią niewielki udział w ogólnej powierzchni wsi. Są to głównie grunty pod drogami oraz budynkami użyteczności publicznej (szkoły, boiska itp.).

Całość gospodarki nieruchomościami podporządkowana jest prywatnym inwestorom, co w znacznym stopniu uniemożliwia sterowanie procesami rozwojowymi. Istotnym elementem określającym politykę przestrzenną gminy jest więc „Studium...”, natomiast narzędziem realizacji polityki są miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.

Miejscowość Laski posiada plany miejscowe, które łącznie obejmują prawie cały jej obszar. Realizacja inwestycji w ostatnich latach odbywa się zatem na podstawie prawa lokalnego ustanowionego w tych planach. Dla miejscowości Smardze brak planów miejscowych, a inwestycje realizowane są na podstawie decyzji o warunkach zabudowy lub decyzji o lokalizacji inwestycji celu publicznego. Na potrzeby tworzonego dokumentu zmiany Studium... przeanalizowano wydane decyzje.

4. UWARUNKOWANIA ZWIĄZANE Z OCHRONĄ ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO ORAZ STANU ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ – SOŁECTWA LASKI I SMARDZE

4.1. ROŚLINNOŚĆ NIELEŚNA

Rejon obydwu wsi jest typowo rolniczy, roślinność jest więc typowa dla obszarów użytkowanych rolniczo. Według obserwacji Leśnego Zakładu Doświadczalnego w Siemianicach, na terenie Leśnictwa Laski występuje wiele dziko rosnących gatunków roślin objętych ochroną ścisłą i częściową. Na obszarze gminy Trzcinica wśród roślin zielnych podlegających ochronie ścisłej występuje najczęściej: skrzyp olbrzymi (*Equisetum maximum*), orlik pospolity (*Aquilegia vulgaris*), sasanki (*Pulsatilla*) - wiele gatunków, miłek wiosenny (*Adonis vernalis*), śnieżyczka przebiśnieg (*Galanthus nivalis*). Krzewy i krzewinki podlegające ochronie ścisłej reprezentowane są przez: wawrzynek wilcze łyko (*Daphne mezereum*), wiciokrzew pomorski (*Lonicera periclymenum*), bluszcz pospolity (*Hedera helix*), kłokoczka południowa (*Staphylea pinnata*). Wśród grzybów objętych ochroną ścisłą występują: szmaciak gałęzisty (*Sparassis*), sromotnik bezwstydy (*Phallaceae*).

Dziko występujące rośliny lecznicze i przemysłowe objęte ochroną częściową, występujące na terenie gminy to: wśród krzewów i krzewinek - bagno zwyczajne (*Ledum palustre*) a wśród roślin zielnych; paprotka zwyczajna (*Polypodium vulgare*), kopytnik pospolity (*Asarum europaeum*), pierwiosnka lekarska (*Primula officinalis*), marzanka wonna (*Asperula odorata*), konwalia majowa (*Conwallaria maialis*), turzyca piaskowa (*Carex arenaria*).

W lasach obrębu Rychtal, na terenie gminy Trzcinica, gdzie wykształcił się siedliskowy typ lasu mieszanego świeżego występują ponadto takie gatunki roślin jak; dąbrówka rozłogowa, perlówka zwisła i jednokwiatowa, saladnik leśny, prosowica rozpierzchna i zawilec gajowy.

Na terenach dolin rzecznych, gdzie często zalega woda, wykształciła się roślinność typowa dla podmokłych łąk: trawy, chwasty i turzyce.

Brak badań florystycznych pozostałego obszaru uniemożliwia szczegółową ocenę szaty roślinnej.

Na omawianym obszarze nie stwierdzono występowania gatunków roślin dziko rosnących wymagających ustalenia stref ochrony ich ostoi lub stanowisk.

4.2. ŚWIAT ZWIERZĘCY

Na terenie gminy Trzcinica istnieją dobre warunki do bytowania zwierząt, nieco gorsze występują w centralnej części obszaru wsi Laski i Smardze. Miejscowości Laski i Smardze położone są wśród zwartych kompleksów leśnych, występujących także na ich terenie, co umożliwia swobodne przemieszczanie się zwierzyny. Znaczną powierzchnię gminy zajmują łąki zlokalizowane głównie w szerokiej dolinie rzeki Pomianki tworząc doskonałe warunki życia dla ptactwa, owadów i drobnych płazów.

Zwierzostan gminy jest typowy dla nizinnych obszarów Polski. W lasach dość liczna jest zwierzyna drobna: lisy, zające oraz zwierzyna gruba; jelenie, daniela, sarny i dziki. Na polach spotyka się kuropatwy i w mniejszej ilości bażanty. Według danych LZD Siemianice, w ciągu ostatnich 10 – lat, stan zwierzyny kształtował się na zbliżonym poziomie. Wyjątek stanowią sarny, których liczebność zmalała na skutek redukcji ze względu na rozmiar szkód w uprawach polowych i młodnikach wyrządzanych przez ten gatunek. W miesiącach zimowych nadleśnictwa prowadzą dokarmianie zwierząt; w gminie rozmieszczone są paśniki dla zwierzyny grubej oraz woliery dla bażantów i kuropatw.

Obserwacje Leśnego Zakładu Doświadczalnego Siemianice pozwoliły stworzyć listę gatunków zwierząt podlegających ochronie, występujące na terenie Leśnictwa Laski. Występuje tu wiele gatunków zwierząt podlegających ochronie. Do najczęściej spotykanych należą: wśród ptaków: bocian biały (*Ciconia ciconia*), kukułka (*Cuculus canorus*) i dzięcioł (*Piciformes*), wśród ssaków: jeże (*Erinaceus*), krety (*Talpa europaea*), nietoperze (*Chiroptera*), wiewiórka (*Sciurus vulgaris*) i rzadziej gronostaj (*Mustela erminea*).

W miejscowości Laski, Smardze, Pomiany i Kuźnica Trzcinińska znajdują się gniazda bociana białego. Bociany żerują na podmokłych łąkach wzdłuż doliny Pomianki i jej dopływów.

4.3. OBSZARY PROPONOWANE DO OBJĘCIA OCHRONĄ PRAWNĄ

Na obszarze wsi Laski i Smardze nie występują obszary proponowane do objęcia ochroną prawną.

4.4. LEŚNA PRZESTRZEŃ PRODUKCYJNA

Lasy i grunty leśne zajmują obecnie około 22% powierzchni gminy. Łącznie lasy i grunty leśne zajmują w gminie 1674 ha ogólnej powierzchni (dane Urzędu Gminy), z czego lasy prywatne i lasy komunalne stanowią łącznie 12 % całości. W części północno – zachodniej gminy i częściowo wschodniej lasy zostały zaliczone do lasów ochronnych I grupy.

Na obszarze gminy, w obrębie zwartych lasów, spotyka się stosunkowo dużo okazałych, pojedynczych drzew, które ze względu na wiek, wymiary i pokrój zasługują na objęcie ochroną prawną. Przy Ośrodku Naukowo – Dydaktycznym w Laskach zlokalizowane jest arboretum. Lasy znajdują się w kompleksie promocyjnym „Lasy Rychtałskie”.

Leśny Kompleks Promocyjny „Lasy Rychtałskie” został powołany dnia 1 lipca 1996 r. przez Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych w drodze rozporządzenia Nr 18 w sprawie Leśnych Kompleksów Promocyjnych na podstawie porozumienia zawartego w dniu 4 czerwca 1996 r. pomiędzy JM Rektorem Akademii Rolniczej w Poznaniu, a Dyrektorem Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Poznaniu. Poza Leśnym Zakładem Doświadczalnym Siemianice w skład LKP „Lasy Rychtałskie” wchodzi Nadleśnictwo Syców i Antonin. Charakterystyczną cechą utworzonego Kompleksu Promocyjnego jest przebieg na jego

obszarze granic naturalnego występowania świerka, jodły, cisa, buka zwyczajnego, klonu jaworu i jarzębu brekinii⁵.

Decyzją Minister Środowiska BOA-Ipło-191/1729/2001z 20.07.2001 r. zatwierdzono plan urządzenia lasu na lata 2000 – 2009. W Leśnym Kompleksie Promocyjnym „Lasy Rychtałskie” ograniczenia i modyfikacje gospodarki leśnej – w stosunku do planu urządzenia lasu, sporządzonego na lata od 1990 do 1999, uwzględniają wytyczne i zalecenia określone w: - Zarządzeniu Nr 30 Dyrektora Lasów Państwowych z dnia 19 grudnia 1994 roku w sprawie leśnych Kompleksów Promocyjnych;

- Zarządzeniu Nr 11A Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 14 lutego 1995 roku w sprawie doskonalenia gospodarki leśnej na podstawach ekologicznych;
- Zasadach hodowlano – ochronnych opracowanych dla Leśnego Kompleksu Promocyjnego „Lasy rychtałskie” zaopiniowanych przez radę Społeczno-Naukową LKP i akceptowanych przez Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa⁶.

Poza lasami należącymi do Skarbu Państwa, na obszarze wsi występują lasy należące do osób fizycznych (ok. 6,88 ha w miejscowości Laski). Jest to niewielki procent wszystkich prywatnych gruntów leśnych w gminie, których łączna powierzchnia wynosi 185,48 ha.

Właściwa gospodarka leśna pozwala istniejącym lasom na terenie gminy spełniać (w sposób naturalny lub też w wyniku działalności człowieka) różne funkcje, w tym produkcyjne i pozaprodukcyjne.

Lasy z różnym udziałem reprezentowane są przez dziewięć typów siedliskowych lasu. Do wiodących typów należą: las mieszany świeży (LMś) i bór mieszany świeży (BMś), w następnej kolejności bór świeży (Bś) i las świeży (Lś). Nieznaczny procent zajmują: ols jesionowy (Ol), bór mieszany wilgotny (BMw) i las wilgotny (Lw). Na ukształtowanie reprezentowanych typów siedliskowych lasu miały wpływ wszystkie czynniki środowiska. Za najważniejszy można uznać czynnik gleby a także zasięg naturalnego występowania głównych lasotwórczych gatunków drzew: sosny, świerka, jodły, buka, dębu, jesionu i olszy.

Analiza danych charakteryzujących stan lasu i zasobów drzewnych wykazała, że ogólna ocena lasów w gminie wypada dość korzystnie. Główny gatunek – sosna – wykazuje się niezłą jakością i zasobnością, będącą wynikiem wysokich wskaźników: stopnia zadrzewienia, bonitacji i przyrostu bieżącego. Pozostałe gatunki lasotwórcze: buk, dąb, jesion, olsza osiągają wysokie wskaźniki wzrostowo – przyrostowe i przeciętną zasobność. Zdecydowanie niekorzystnie wypada świerk, u którego obserwuje się wyraźny spadek przyrostu i wydzielający się posusz. Innym niekorzystnym zjawiskiem jest zdecydowanie za duży udział w drzewostanach brzozy oraz częściowo olszy i to w postaci gatunków panujących. Taki proces obserwujemy w części południowo – wschodniej w obrębie Trzcinica

Wśród siedliskowych typów lasów prywatnych dominuje bór świeży (Bśw) stanowiący ponad 92%, znacznie mniejszą powierzchnię zajmuje bór mieszany świeży (BMśw) ok. 5,5%, w znikomych ilościach występują: ols (Ol), bór mieszany wilgotny (BMw) i bór wilgotny (Bw) .

Stan lasów należących do indywidualnych właścicieli jest na ogół dobry. Nie stwierdzono zagrożenia dla zdrowotnego stanu lasu oraz szkód spowodowanych przez szkodniki owadzie, pasożytnicze grzyby i czynniki przyrody nieożywionej.

W środkowo - zachodniej części gminy (poza obszarem analiz) wyodrębnione są drzewostany nasienne. Blok wyłączonych drzewostanów nasiennych składa się z 8 pododdziałów o łącznej powierzchni 40,50 ha. Są to drzewostany sosnowe VI i VII klasy wieku (od 101 do 136 lat), mieszane z udziałem od 20% do 40% w składzie dębu, buka, świerka oraz pojedynczą lub sporadyczną domieszką brzozy i grabu.

Sosna w tych drzewostanach wykazuje przeciętną pierśnicę 37 – 46 cm i wysokość 25-32 m, ich jakość techniczna jest bardzo dobra. Zdrowotność opisywanych drzewostanów jest zadawalająca, chociaż znajdują się one w zasięgu I strefy zagrożenia przemysłowego.

⁵ Strategia ochrony obszarów mokradłowych na terenie leśnych kompleksów promocyjnych na przykładzie LPK Lasy Rychtałskie, Akademia Rolnicza im. Augusta Cieszkowskiego w Poznaniu. Poznań 2007.

⁶ Strona informacyjna Nadleśnictwa Syców <http://sycow.poznan.lasy.gov.pl/index.html>

Poza lasami, większe skupisko drzew występuje w terenie zainwestowanym wsi Laski, na terenie założenia pałacowo- parkowego.

Poza terenami lasów, z racji typowo rolniczego charakteru wsi, występuje roślinność typowa dla obszarów użytkowanych rolniczo. Na terenach dolin rzecznych, gdzie często zalega woda, wykształciła się roślinność typowa dla podmokłych łąk: trawy, chwasty i turzyce.

4.5. ROLNICZA PRZESTRZEŃ PRODUKCYJNA

Ogólna charakterystyka rolniczej przestrzeni produkcyjnej

W miejscowości Laski występują średnie i dobre warunki glebowe dla rozwoju rolnictwa. Wśród gleb użytkowanych rolniczo przeważają gleby IV klasy bonitacyjnej. W miejscowości, powierzchnia zajmowana przez grunty rolne wysokich klas bonitacyjnych (IIIa i IIIb), stanowią ok. 50% gruntów rolnych gminy Trzcinica. Oprócz warunków glebowych za szczególnie korzystne należy uznać także warunki klimatyczne, w tym stosunkowo długi okres wegetacji i w miarę obfite opady atmosferyczne. Warunki produkcyjne nie stwarzają żadnych ograniczeń zarówno w zakresie kierunków produkcji, jak i intensyfikacji i mechanizacji produkcji. Wieś Smardze charakteryzuje się mniej korzystnymi warunkami prowadzenia produkcji polowej.

Struktura obszarowa w miejscowości charakteryzuje się stosunkowo dużym rozdrobnieniem gospodarstw indywidualnych. Zestawienie liczby gospodarstw na obszarze wsi Laski i Smardze wg. stanu na 2011 r. podano w tabeli poniżej (tab. 2).

Lp.	Zakres powierzchni gospodarstwa [w ha]	Liczba gospodarstw:	
		Laski	Smardze
1.	1,0-1,4999	47	12
2.	1,5-1,9999	17	6
3.	2,0-2,9999	35	4
4.	3,0-4,9999	24	4
5.	5,0-6,9999	12	2
6.	7,0-9,9999	17	8
7.	10,0-14,9999	13	11
8.	15,0-19,9999	6	1
9.	20,0-29,9999	2	1
10.	30,0-49,9999	1	1
11.	50,0-99,9999	1	1
12.	Razem:	175	50

Tab. 2. Liczba gospodarstw we wsi Laski i Smardze wg. zajmowanej powierzchni na 2011 r.

Źródło: UG w Trzciniecy

Znaczny odsetek gospodarstw we wsi Laski znajduje się w grupie obszarowej od 1,00 do 1,99 ha (64 gospodarstwa, co stanowi ponad 36% ogółu gospodarstw w miejscowości). Łącznie w grupie obszarowej od 1,0 do 5,00 ha znajdują się 123 gospodarstwa, co stanowi ponad 75% ogółu gospodarstw w miejscowości.

Wśród gospodarstw indywidualnych zdarzają się także gospodarstwa duże, charakterystyczne dla regionu Wielkopolski (liczba gospodarstw w Laskach powyżej 10,00 ha wynosi 23). Struktura wielkościowa gospodarstw indywidualnych w miejscowości Trzcinica przedstawia się następująco: liczba gospodarstw w grupie obszarowej od 0,51 ha do 1,99 ha wynosi 94, w grupie obszarowej od 2,00 do 9,99 ha wynosi 72, a w grupie obszarowej powyżej 10,00 ha wynosi 13.

We wsi Smardze znaczną liczbę stanowią gospodarstwa średnie - od 7,00 do 9,99 ha i duże – powyżej 10,00 ha. Średnia powierzchnia gospodarstwa rolnego jest tu większa niż we wsi Laski i wynosi 8,09 ha (w Laskach 4,69 ha).

Przeciwagą dla rozdrobnionych gospodarstw indywidualnych, są duże kompleksy gruntów rolnych należące niegdyś do właścicieli ziemskich, następnie przekształcone w PGR, a obecnie należące do Agencji Nieruchomości Rolnej Skarbu Państwa. Grunty te zlokalizowane są głównie w części południowej i wschodnie obrębu Laski.

Podstawowym kierunkiem produkcji rolniczej w miejscowości jest uprawa zbóż oraz chów bydła i hodowla trzody chlewnej. Charakter hodowli – uprawowy dominuje na obszarze całej wsi oraz gminy. W grupie upraw zbożowych dominuje uprawa żyta, pszenżyta, owsa i pszenicy w mniejszym stopniu jęczmienia. Wśród roślin przemysłowych zdecydowanie przeważa uprawa ziemniaków, rzadziej buraków cukrowych i rzepaku.

W dolinach rzecznych występują duże, zwarte kompleksy dobrych i średnich użytków zielonych, stanowiących bazę dla rozwoju produkcji zwierzęcej. W ciągu ostatnich lat zaznaczył się jednak spadek ilości pogłównia bydła, w widoczny sposób zmniejszyła się także liczba trzody chlewnej. W latach osiemdziesiątych Trzcinnica należała do gmin o najniższych wskaźnikach obsady trzody chlewnej w byłym woj. kaliskim.

W miejscowości rolnictwo odgrywało niegdyś znaczącą rolę, w wielu przypadkach stanowiąc podstawowe źródło utrzymania mieszkańców. Brak gwarancji zbytu produktów i surowców rolnych oraz wysoka skala bezrobocia, w tym ukrytego zapoczątkowały szereg niekorzystnych zmian i zjawisk wśród mieszkańców wsi. Doprowadziło to przede wszystkim do ubożenia rolników i reorientacji gospodarstw z towarowych na samozaopatrzeniowe.

Przemysł rolno – spożywczy zlokalizowany był niegdyś przy ośrodkach produkcji rolniczej do którego należą także Laski. Obecnie usługi związane ze skupem żywca wieprzowego i wołowego, skupem płodów rolnych, odbiorem mleka itp., nie funkcjonują.

Kompleksy rolniczej przydatności gleb:

Wśród kompleksów rolniczej przydatności gleb zarówno w Laskach, jak i w Smardzach dominuje 6 kompleks – ***kompleks żytni (żytnio – ziemniaczany) słaby (6)*** wykształcony na glebach brunatnych wylugowanych. Kompleks ten jest ostatnim z kompleksów gleb lekkich, które jeszcze warto, biorąc pod uwagę ekonomiczne aspekty (koszty produkcji oraz plonowanie roślin) utrzymywać trwale w obrębie gruntów ornyc. Do kompleksu tego należą gleby biellicowe wykształcone z glin, lekkie, słabo gliniaste. Gleby tego kompleksu są zazwyczaj zawodne; zbyt suche lub zbyt wilgotne, często wrażliwe na suszę i mało urodzajne. Gleby zbyt suche i lekkie są przydatne do uprawy żyta, łubiny, a w latach obfitujących w opady do uprawy ziemniaków i saradeli. Gleby tego typu pokrywają prawie cały obszar wsi Laski i Smardze i wyparte są fragmentarycznie przez gleby innych kompleksów głównie przez gleby biellicowe właściwe i pseudobiellicowe – kompleksy 4 i 5 rolniczej przydatności gleb.

W miejscowości Laski, kolejnym pod względem zajmowanej powierzchni jest Kompleks 4 - ***kompleks żytni (żytnio – ziemniaczany) bardzo dobry (4)***. Kompleks ten na obszarze opracowania obejmuje swoim zasięgiem głównie gleby IIIb klasy bonitacyjnej. Gleby tego typu zlokalizowane są głównie w centralnej części wsi Laski. Kontury ich, zazwyczaj małe i rozproszone wśród innych kompleksów, tu tworzą zwartą grupę na wschód od zabudowy wsi Laski. Kompleks ten charakteryzuje się lżejszym składem mechanicznym warstw górnych i mocniejszym warstw dolnych. /w przypadku gleb powstałych z glin/. W warunkach wysokiej kultury można na nich uprawiać wszystkie rośliny nawet bardzo wymagające, jak pszenica, jęczmień, czy buraki cukrowe. Gleby będące w słabszym stopniu kultury nadają się raczej pod uprawę żyta, czy ziemniaków. Kompleks ten nie występuje we wsi Smardze.

Kompleks 5 - ***kompleks żytni (żytnio – ziemniaczany) dobry (5)*** obejmuje swoim zasięgiem, na obszarze opracowania, głównie gleby IVb klasy bonitacyjnej zarówno w Laskach, jak i w Smardzach. Gleby tego kompleksu charakteryzują się wrażliwością na suszę w rozmaitych okresach sezonu wegetacyjnego oraz stosunkowo niską zawartością składników pokarmowych dla roślin. Średnio otrzymujemy z nich mniejsze plony niż z gleb żytnich bardzo dobrych ale przy dostatecznym nawożeniu i w latach „mokrych” plony z tych dwóch kompleksów mogą się zrównoważyć. Plonowanie roślin jest tu średnie, nawet wtedy, gdy gleby

znajdują się w dobrej kulturze. Plony w znacznym stopniu uzależnione są od warunków pogodowych w tym od ilości i rozkładu opadów atmosferycznych szczególnie w okresie wegetacyjnym. Gleby ciężkie są najczęściej podmokłe, zbyt ciężkie do uprawy, niektóre gatunki tych gleb podścielone są zbyt płytko przepuszczalnym podłożem i są zbyt suche. Na glebach tych osiąga się wysokie plony żyta, jęczmienia, owsa i ziemniaków.

Najslabsze gleby na obszarze wsi Laski i Smardze przedstawia kompleks 7 **kompleks żytni (żytnio – lubinowy) bardzo słaby (7)**. Reprezentuje on najuboższe gleby piaszczyste, stale za suche, silnie przepuszczalne, o znikomej zawartości wody. Do kompleksu tego zaliczamy gleby z reguły zbyt suche i zbyt jałowe dla użytkowania rolniczego. Często ich uprawa i użytkowanie uznawana jest za przejściową w obliczu dalszego rozwoju rolnictwa. Są to płytkie gleby, ubogie w materię organiczną, przydatne do uprawy łubinu i żyta, a przy sprzyjających warunkach ziemniaków i saradeli. W zasadzie gleby te nadają się bardziej pod zalesienie i pastwiska niż pod uprawę rolną.

Najmniejszy udział w badanych wsiach stanowią gleby Kompleksu 8 i 9, zarazem charakteryzujące się niską jakością rolniczą gleb.

W miejscach niżej położonych, głównie w obniżeniach, występują gleby murszowate i czarne ziemie, wytworzone z piasku gliniastego lekkiego na glinie lekkiej, podłożonej piaskiem luźnym. Są to gleby o dużej zawartości masy organicznej lecz okresowo wilgotne.

W użytkach zielonych na obszarze badanych wsi wydzielono dwa kompleksy 2z i 3z. Do kompleksu 2z - **użytki zielone średnie** zaliczono trwale użytki zielone na glebach murszowatych, mursowatych i na czarnych ziemiach o nienajgorszych właściwościach fizycznych i chemicznych oraz na glebach torfowych – torfowisk niskich o nieuregulowanych stosunkach wodnych. Stosunki wodno – powietrzne na glebach mineralnych układają się różnie. Zdarzają się okresy za mokre i za suche. W składzie runi przeważają trawy średniej wartości pastewnej, które razem z motylkowatymi stanowią 45% porostu. Resztę zajmują chwasty, turzyce i zioła.

Do kompleksu 3 z **użytki zielone słabe i bardzo słabe** zaliczono użytki zielone na glebach mineralnych /murszowate/ ubogie w próchnicę, zbyt suche lub zbyt wilgotne w ciągu okresu wegetacyjnego oraz na glebach murszowo – torfowych zbyt mokrych /podtapianych/ o utrudnionym użytkowaniu. Są to łąki jednokośne, turzycowo – trawiaste, zachwaszczone. W składzie runi przeważają turzyce /ok. 50%/ trawy średniej i gorszej jakości /25%/ oraz 25% chwastów, w tym 10% ziół.

Na wschód od tereny zainwestowanego miejscowości Laski występują obszary zdrenowane. Obszary te obejmują swoim zasięgiem zwarty areal gruntów do granicy administracyjnej z gminą Łęka Opatowska. W dolinie Pomianki (na zachód od Smardz), oraz na południe od terenu zainwestowanego wsi Laski, występują tereny zmeliorowane w pasie o szerokości ok. 350 – 50 m, w obrębie użytków zielonych.

5. UWARUNKOWANIA ZWIĄZANE Z OCHRONĄ DZIEDZICTWA KULTUROWEGO, ZABYTEKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ – SOŁECTWA LASKI I SMARDZE

5.1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA ŚRODOWISKA KULTUROWEGO GMINY

5.1.1. Powiązania kulturowe i zarys osadnictwa

Gmina Trzcinica leży po prawej stronie rzeki Proсны, przy granicy Wielkopolski ze Śląskiem. W XIX w. wchodziła w skład terenów zaboru pruskiego i zachowane do dzisiaj budownictwo, w decydującym zakresie zostało ukształtowane przez panujące na tym terenie pod koniec XIX w. stosunki gospodarczo – społeczne i prawo budowlane, wprowadzane przez władze pruskie w 1871 r.

Elementem charakterystycznym krajobrazu gminy są licznie występujące kapliczki i krzyże przydrożne zarówno historyczne sięgające XIX w., jak i współczesne.

Spośród terenów gminy Trzcinica, pod względem zasobów archeologicznych, przebadany został obszar północny - okolice miejscowości Laski i Smardze oraz centralna część gminy, z Trzcinicą. Inwentaryzację przeprowadzono w latach 80-tych. Potwierdziła ona istnienie osadnictwa prehistorycznego na tych terenach już w epoce kamienia. Przebadany obszar poprzecinany jest licznymi ciekami wodnymi, z największym z nich, rzeką Pomianką.

Tutejsze stanowiska archeologiczne mają w większości charakter wielokulturowy, przy znacznym zróżnicowaniu chronologicznym, obejmującym przedział czasowy od epoki kamienia – późnego paleolitu /Laski/, po nowożytność. Epokę brązu reprezentuje osadnictwo kultury łużyckiej, epokę żelaza – osadnictwo kultury przeworskiej.

W układzie przestrzennym osadnictwa na omawianym terenie występują następujące prawidłowości, tzn. osady lokowane były z reguły na stoku doliny, poza terasą zalewową i denną. W stanowiskach kultury łużyckiej istnieje wyraźne rozdzielenie lokalizacyjne osad i punktów osadniczych /wschodnia strona Pomianki/, od cmentarzyska z tego okresu, usytuowanego po zachodniej stronie rzeki.

5.1.2. Charakterystyka osadnictwa na obszarze wsi Laski i Smardze oraz rozwój przestrzenny miejscowości

Pierwsze wzmianki o Laskach pojawiają się w źródłach historycznych z 1277 roku jako Lubechowice. Jednak wykopaliska z lat 1925-29 świadczą o tym, że osada zamieszkiwana była w okresie prehistorycznym (odkryto największy w Polsce cmentarz kultury łużyckiej, datowane na okres od 1.000 do 400 lat p.n.e.).

Nazwa Lasyszcze pojawiła się około 1360 roku. W XII wieku wieś należała do klasztoru Benedyktynów św. Wincentego we Wrocławiu. Około 1400 roku utrwaliła się obecna nazwa Laski. Wieś Laski leży przy historycznej granicy Wielkopolski ze Śląskiem, wzmiankowana w 1435 r. W XIV i XV wieku władają Laskami rodziny rycerskie Stogniewów, od 1452 roku ród Doliwów Laskowskich, który nie odzyskał wszystkich ziem położonych na lewym brzegu Łazy i Pomianki oraz zlikwidowanego w 1511 roku kościoła (parafii). W XV w. wieś należała do rodziny Okrzów, od XVI w. do rodu Laskowskich. W 1620 roku zakon Paulinów z Częstochowy nabywał stopniowo majątek i scalił go około roku 1660. W latach 1821-46 należała do króla bawarskiego i pozostawała w rękach niemieckich do 1913 r. W 1796 roku w wyniku rozbiorów Polski majątek został skonfiskowany przez władze pruskie, a w 1858 roku przekazany rodzinie Loesch z Woskowiec Dolnych na Śląsku. W 1877 r. właścicielem majątku był Leopold von Lösch⁷. Takie samo imię i nazwisko nosił również posiadacz dóbr w Laskach ok. roku 1913⁸.

W 1823 r. w wyniku uwłaszczenia powstaje zarys obecnego układu przestrzennego wsi. Najwcześniejszy, nieczytelny obecnie etap kształtowania założenia rezydencjonalnego, sięga przełomu wieków XVII i XVIII.

W latach 1823-1826 nastąpiła separacja wsi od dworu i nadano prawo własności włościanom. Konrad von Loesch sprzedał w 1923 roku majątek ziemski i leśny Fundacji „Nauka i praca”, działającej przy Uniwersytecie w Poznaniu. Fundacja władła nim do 1949 roku, po czym w 1950 roku utworzono Państwowe Gospodarstwo Rolne. Od 1993 roku utworzono Gospodarstwo Rolne Skarbu Państwa w Laskach, należące do Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa w Poznaniu. Obecnie, właścicielem założenia pałacowo – parkowego pozostają osoby prywatne.

Miejscowość Smardze istnieje w źródłach od 1305 r. Smardze wchodziły w skład posiadłości ziemskich skupionych wokół majoratu Laski. Wieś Smardze należy do najstarszych w okolicy. Po separacji wsi Smardze w 1561 roku i wyznaczeniu jej granic pół mili na północ powstał nowy folwark wybudowany przez majątek Laski. Nazwano go Folwark Smardze. Od 1924 roku po parcelacji Folwarku Smardze ziemie te stanowią integralną część sołectwa Smardze.

⁷ Kurzgrfastes Statistisches Handbuch der Provinz Posen, Pozen 1877.

⁸ Güter-Adressbuch für die Provinz Posen, Leipzig 1913.

Kształt osiedli folwarcznych z przełomu wieków XIX/XX przybrały m.in. miejscowości: Laski – Nowa Wieś (folwark polny majątki Laski). Liniowe kolonie powułaszczeniowe, powstałe z macierzystych wsi to m.in. Borek, Parcele na obszarze wsi Laski oraz Smardze.

Zasadnicze barokowe założenie ogrodowe w Laskach (pałacowo – parkowe) zostało ukształtowane w drugiej połowie XVIII w. (1760, 1770). Na przełomie XVIII i XIX w. w przypałacowej części ogrodzenia posadzono granicznie i rzędowo lipy, z których zachowało się kilka egzemplarzy. W latach późniejszych dokonano rzędowego nasadzenia lip przy drodze prowadzącej z terenu przypałacowego ku folwarkowi. Zachowany drzewostan dowodzi, że prace przy przekształcaniu założenia ogrodowego w parkowe podjęto ok. połowy XIX w. Obsadzono wówczas obrzeża ogrodu granicznymi dębami. Po północnej stronie terenu barokowego ogrodu istniał niegdyś naturalny gaj, którego pozostałości widoczne są w formie starodrzewia dębowego (dęby czerwone, błotne) i bukowego. W drugiej poł. XIX w. dosadzono w północnej części drzewa iglaste oraz buki. W owym czasie kształtowano również południową część założenia, w której znajdował się staw obsadzony od strony drogi klonami i dębami. Obecnie ta część założenia jest najbardziej zniekształcona. Pod koniec XIX w. ukształtowano okólną drogę łączącą się z dwiema drogami jezdnyimi prowadzącymi z folwarku. Te dwie drogi gospodarcze zostały obsadzone dębami. W owym czasie wytyczono, uregulowano i obsadzono sieć drożną usprawniającą komunikację założeniem rezydencjonalnym. Działania te w zasadniczy sposób ukształtowały obecny układ przestrzenny miejscowości.

5.1.3. Charakterystyka zabudowy zagrodowej

Wprowadzone przez władze pruskie w 1871 r. przepisy prawne nie zezwalały na wznoszenie budynków drewnianych. Nowo powstające budynki mogły być wykonane z kamienia, cegły lub w technice drewniano – ceglanej, tzw. szachulcowej. Efektem tego jest znikomy procent drewnianego budownictwa zagrodowego z końca XIX i początku XX w. Pojedyncze przykłady występują w Trzcinicy. Są to drewniane budynki o konstrukcji sumikowo-łatkowej, kryte niemal wyłącznie dachówką. Stare, drewniane budynki mieszkalne, sytuowane szczytowo do drogi mogły być zastępowane wyłącznie murowanymi, usytuowanymi kalenicowo, z dachówkowym przekryciem. Taka zabudowa, będąca zabytkiem rzemiosła budowlanego zachowała się w gminie dość licznie. Budynki te charakteryzują: niewielkie gabaryty - skromna forma lub stosunkowo duże gabaryty - urozmaicona forma, /ganki wejściowe, facjatki, itp./ oraz bogactwo form detalu architektonicznego.

Ciekawą zabudowę zagrodową i częściowo małomiasteczkową, pochodzącą z początku XX w, posiada, poza wsią Trzcinica, także wieś Laski. Występują tutaj budynki o stosunkowo dużych gabarytach oraz urozmaiconej formie /ganki wejściowe, facjatki, itp./ z bogatym, różnorodnym detalem architektonicznym.

5.2. OBIEKTY I OBSZARY OBJĘTE OCHRONĄ PRAWNĄ

Zgodnie z zapisami ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2003 r. nr 162 poz. 1568 ze zm.), formami ochrony zabytków są:

- 1) wpis do rejestru zabytków;
- 2) uznanie za pomnik historii;
- 3) utworzenie parku kulturowego;
- 4) ustalenie ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.

5.2.1. Obiekty posiadające wpis do rejestru zabytków

Ochroną konserwatorską, zgodnie z ustawą z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, objęte są obiekty posiadające wpis do rejestru zabytków.

W miejscowości Laski do wykazu obiektów wpisanych do rejestru zabytków WKZ zaliczono:

- Zespół kościoła p.w. Wniebowzięcia NMP z 1627 r., nr dec. KL-III-885/10/61 z dn. 27.12.1961 r., poz. 61/A;
- Zespół pałacowo – parkowo – folwarczny z 1908 r., nr dec. KL-III-141/74 z dn. 16.12.1974 r., poz. 1662/2.

Założenia są objęte ochroną w obowiązującym Miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego wsi Laski, Uchwała XXXIV/201/06 Rady Gminy Trzcinnica z dn. 31 marca 2006 r. (Dz. Urzędowy Woj. Wielkopolskiego Nr 84 z dn. 31.05.2006 r. poz. 2122).

Kościół parafialny p.w. Wniebowzięcia NMP

Kościół wybudowany został w 1627 r. przez paulinów z Częstochowy. Świątynię powiększono w 1670, 1738 i 1780 r. Drewniany kościół wybudowano w konstrukcji zrębowej z zakrystią i kruchtą. Kościół jest orientowany, jednonawowy, prezbiterium jest niewyodrębnione. Wnętrze świątyni jest nakryte stropem płaskim z częścią polichromią z 1739 r. z kompozycją Wniebowzięcia Matki Boskiej, z symbolem zakonu paulinów oraz skromną dekoracją roślinną. Dach kościoła – trójspadowy, gontowy, przechodzący na zakrystię. Ołtarz główny świątyni posiada charakter wczesnobarokowy z drugiej połowy w. XVII, rozbudowany w XVIII w., przedstawia barokowy obraz Matki Boskiej w bogato zdobionej sukience drewnianej. Ołtarz ozny z rzeźbą św. Rocha pochodzi z XVIII w.⁹

Pałac i park w Laskach

Głównym elementem założenia pałacowo – parkowego jest okazały pałac z 1908 r., usytuowany na tarasie ziemnym na osi dawnego dworskiego ogrodu. Pałac, wraz z piwnicami jest budowlą jednorodną, wznoszącą się na prostokątnym rzucie ożywionym różnorodnie rozmieszczonymi aneksami. Bryłę pałacu urozmaicono ryzalitami ze szczytami, asymetrycznie rozmieszczonymi wieżami oraz różnorodnie załamany dachem. Fasad pałacu zwrócona jest ku zachodowi i poprzedzona podjazdem. Pałac wzniesiony został w XX-wiecznym stylu neorenesansowym przy wykorzystaniu m.in. koncepcji i rozwiązań charakterystycznych dla renesansu śląskiego i saskiego. W szczegółach kompozycji fasady występują również elementy neobarokowe oraz rozwiązania całkowicie współczesne.

Od północno-zachodniej strony pałac posiada okrągłą wieżę z ośmiobocznym, graniastosłupowym poddaszem. Główne wejście posiada łukowe sklepienie, a nad ozdobnymi drzwiami umieszczono kamienną głowę śpiącej nimfy, a nad nią datę 1908. Na dachu znajdującym się nad sienią wykonano masywny balkon. Pośrodku balustrady umieszczono herb rodu von Loesch¹⁰.

Pałac stanowi element założenia pałacowo-parkowego.

5.2.2. Obiekty posiadające wpis do gminnej ewidencji zabytków

W miejscowościach objętych zmianą studium znajdują się ponadto obiekty ujęte w gminnej ewidencji zabytków. Obiekty objęte wpisem w miejscowościach Nowa Wieś i Smardze oraz Laski i Granice zestawiono w tabelach poniżej (tab. 3, 4).

Numer /karta/	Miejscowość	Nr poczt.	Nr działki	Obiekt	Zespół	Czas powstania	Datowanie
1	Nowa Wieś	3	67	Dom		l. 30 XX w.	l. 30 XX w.
2	Nowa Wieś	10	73/2	Dom		l. 30 XX w. przebudowany	

⁹ Gość R., 2005. Szlaki turystyczne powiatu kępińskiego. Starostwo Powiatowe w Kępnie. Zeszyty Powiatowe nr 2, Kępno.

¹⁰ Gość R., 2005. Szlaki turystyczne powiatu kępińskiego. Starostwo Powiatowe w Kępnie. Zeszyty Powiatowe nr 2, Kępno.

3	Nowa Wieś	11	80	Dom		ok. 1900 r.	ok. 1900 r.
4	Nowa Wieś	12	74	Dom		l. 30 XX w.	l. 30 XX w.
5	Nowa Wieś	14	76	Dom		ok. 1900 r.	ok. 1900 r.
6	Nowa Wieś	15	48	Dom z częścią gospodarczą		ok. 1890 r.	ok. 1890 r.
7	Nowa Wieś		48	kapliczka		Po 1900 r	.
20	Smardze	2	5060/2	Leśniczówka Ob. budynek nadleśnictwa Sycow		ok. 1900 r. przebudowany	ok. 1900 r.
21	Smardze	21	49 i 50	Dom		1 ćw. XX w.	1 ćw. XX w.
22	Smardze	31	164	Dom		l. 30 XX w.	l. 30 XX w.
23	Smardze	55	274/1 i 274/2	Dom		l. 30 XX w.	l. 30 XX w.
24	Smardze	61	269/5	Szkoła ob. dom		k. XIX w. przebudowany	k. XIX w.
24	Smardze		187	kapliczka		l. 30 XX w.	l. 30 XX w.
29	Nowa Wieś		55/1 (57/2)	Dom pracowników folwarku ob. dom	Zespół folwarczny	4 ćw. XIX w.	4 ćw. XIX w.
30	Nowa Wieś		55/1 (57/2)	Obora ze spichlerzem	Zespół folwarczny	4 ćw. XIX w.	4 ćw. XIX w.
31	Nowa Wieś		55/1 (57/2)	Stodoła I	Zespół folwarczny	4 ćw. XIX w.	4 ćw. XIX w.
32	Nowa Wieś		55/1 (57/2)	Stodoła II	Zespół folwarczny	4 ćw. XIX w.	4 ćw. XIX w.

Tab. 3. Gminna ewidencja zabytków osady Nowa Wieś i Smardze

Numer /karta/	Miejscowość	Ulica	Nr Poczto- wy	Nr działki	Obiekt	Zespół	Czas powstania
7	Granice			657/2	Kapliczka przydrożna		XIX/XX w.
99	Laski	Lipowa	52	384/2	szalet	Zespół dworca kolejowego	ok. 1910 r.
116	Laski	Lipowa	52	384/2	Budynek gospodarczy przy stacji kolejowej	Zespół dworca kolejowego	ok. 1910 r.
117	Laski	Lipowa	34	447/4	szkoła	Zespół szkolny	1910 r.
118	Laski	Szkolna	2	447/4	d. szkoła ob. dom	Zespół szkolny	1815r.
119	Laski	Parkowa	1	296/4	Kapliczka przydrożna		po 1900 r.
120	Laski	Parkowa	1	296/4	Oficyna dworska ob. dom		po 1900 r.
8	Granice		34	517/2	dom	Zagroda kordony granicznego	ok. 1910 r.
23	Laski	Kościelna		382	Kościół parafialny p.w. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny	Zespół Kościoła p.w. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny	1627 r.

24	Laski	Kościelna		382	Krzyż przy Kościele Parafialnym P.W. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny	Zespół Kościoła p.w. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny	1910 r.
25	Laski	Kościelna		382	Figura Św. Jana Nepomucena	Zespół Kościoła p.w. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny	k. XIXw.
26	Laski	Kościelna		382	Cmentarz parafialny	Zespół Kościoła p.w. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny	1 ćw. XVII w.
27	Laski	Ks. Stoińskiego	2	1166/1	D. Kościół ewangelicki, ob. Kościół filialny p.w. Niepokalanego Serca Matki Boskiej	Zespół Kościoła p.w. Niepokalanego Serca Matki Boskiej	ok. 1890 r.
28	Laski	Ks. Stoińskiego	2	1166/1	d. ochronka ob. plebania	Zespół Kościoła p.w. Niepokalanego Serca Matki Boskiej	ok. 1910 r.
29	Laski	Zamkowa	30	1170/7	Pałac	Zespół pałacowo – parkowo - folwarczny	1908 r.
30	Laski	Zamkowa	30	1170/7	Park pałacowy	Zespół pałacowo – parkowo	2 poł. XIX w.
31	Laski	Oś. Spółdzielcze		1170/214	Spichlerz	Zespół pałacowo – parkowo	1890 r.
32	Laski	Oś. Spółdzielcze	3	1170/23	Gorzelnia i spichlerz, ob. mieszkanie i gorzelnia	Zespół pałacowo – parkowo	poł. XIX w.
33	Laski	Oś. Spółdzielcze		1170/214	Stodoła I	Zespół pałacowo – parkowo	ok. 1900 r.
34	Laski	Oś. Spółdzielcze		1170/214	Stodoła II	Zespół pałacowo – parkowo	ok. 1910 r.
35	Laski	Oś. Spółdzielcze		1170/214	Obora I	Zespół pałacowo – parkowo	ok. 1910 r.
36	Laski	Oś. Spółdzielcze		1170?2	Obora II	Zespół pałacowo – parkowo	ok. 1900 r.
37	Laski	Oś. Spółdzielcze		1170/214	Obora III	Zespół pałacowo – parkowo	ok. 1900 r.

38	Laski	Oś. Spółdzielcze		1170/214	Stajnie, ob. magazyny	Zespół pałacowo – parkowo	ok. 1910 r.
39	Laski	Oś. Spółdzielcze		1170/214	Stolarnia i kuźnia ob. warsztat	Zespół pałacowo – parkowo	ok. 1910 r.
40	Laski	Oś. Spółdzielcze	14 (d. 13)	1170/190	Rządówka, ob. dom	Kolonia mieszkalna pracowników	XIX/XX w.
41	Laski	Oś. Spółdzielcze	6 (d. 15)	1170/197	Dom weterynarza i lecznica, ob. dom	Kolonia mieszkalna pracowników	ok. 1910 r.
42	Laski	Oś. Spółdzielcze	7 (d. 4)	1170/204	Dom pracowników folwarku ob. dom	Kolonia mieszkalna pracowników	ok. 1910 r.
43	Laski	Oś. Spółdzielcze	9 (d. 5)	1170/214	Dom stajennego ob. dom	Kolonia mieszkalna pracowników	ok. 1910 r.
44	Laski	Oś. Spółdzielcze	28 (d. 9)	1170/193	Czworak ob. dom	Kolonia mieszkalna pracowników	ok. 1910 r.
45	Laski	Oś. Spółdzielcze	10 (d. 14)	1170/196	Czworak ob. dom	Kolonia mieszkalna pracowników	ok. 1910 r.
46	Laski	Oś. Spółdzielcze	5 (d. 3)	1170/203	Dom pracowników folwarku ob.. dom	Kolonia mieszkalna pracowników	ok. 1910 r.
47	Laski	Oś. Spółdzielcze	2 (d. 17)	1170/199, 1170/217	Dom woźnicy i kierowcy ob. dom	Kolonia mieszkalna pracowników	ok. 1910 r.
48	Laski	Szkolna	4 (d. 52)	447/1	d. szkoła ewangelicka ob. dom		ok. 1910 r.
49	Laski	Lipowa	52	384/2	Dworzec kolejowy	Zespół dworca kolejowego	ok. 1910 r.
50	Laski	Ks. Stroińskiego	2	1166/1	Cmentarz ewangelicki	Zespół Kościoła p.w. Niepokalanego Serca Matki Boskiej	4 ćw. XIX w. (?)
51	Laski	Kępińska		326	dom		ok. 1910 r.
52	Laski	Kępińska	19 (d. 8)	323/6	Dom pastorówka, ob. dom		ok. 1910 r.
53	Laski	Kępińska	16 (d. 11)	389/2, 389/11	Dom, ob. biblioteka		ok. 1900 r.
54	Laski	Kępińska	6 (d. 15)	385	Dom, o. poczta i sklep		1913 r.
55	Laski	Lipowa	39 (d. 103)	532	Dom		ok. 1920 r.
56	Laski	Oś. Spółdzielcze		1170/214	Silosy I i II	Zespół pałacowo – parkowo	ok. 1910 r.

Tabela 4. Gminna ewidencja zabytków Laski i Granice.

5.2.3. Ustalenie ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego

Dla terenu wsi Laski, objętego sporządzeniem zmiany Studium, obowiązują miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, w tym m.in.: „*Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego wsi Laski*” który wprowadzają ochronę prawną obiektów i obszarów o cennych wartościach kulturowych.

Na obszarze objętym planami, w granicach określonych na rysunku planu ustalono:

- 1) Strefę wysokiej ochrony konserwatorskiej;
- 2) Strefę podwyższonej ochrony konserwatorskiej;
- 3) Strefę podstawowej ochrony konserwatorskiej;
- 4) Strefę ochrony archeologicznej;
- 5) Strefę obserwacji archeologicznej;

W określonej na rysunku planu strefie wysokiej ochrony konserwatorskiej obowiązują następujące ustalenia:

- Nowa zabudowa winna być dostosowana do historycznej kompozycji przestrzennej w zakresie rozplanowania, skali i bryły przy założeniu harmonijnego współistnienia elementów kompozycji historycznej i współczesnej oraz nawiązywać formami współczesnymi do lokalnej tradycji architektonicznej;
- Wszelka działalność inwestycyjna musi uwzględniać istniejące już związki przestrzenne i planistyczne;
- Nowe inwestycje winny stanowić rozszerzenie lub uzupełnienie istniejących form zainwestowania terenu, przy założeniu maksymalnego zachowania i utrwalenia istniejących relacji oraz nie mogą kolidować z historycznym charakterem obiektu;
- Wszelkie działania konserwatorskie, restauratorskie, prace budowlane należy uzgadniać z urzędem konserwatorskim.

W określonej na rysunku planu strefie podwyższonej ochrony konserwatorskiej działalność inwestycyjna wymaga zachowania poniższych ustaleń:

- Nowa zabudowa winna być dostosowana do historycznej kompozycji przestrzennej w zakresie rozplanowania, skali i bryły oraz nawiązywać formami współczesnymi do lokalnej tradycji architektonicznej;
- Nowa zabudowa musi się wpisywać gabarytami, formą i detalem w historycznie ukształtowaną;
- Prace budowlane dotyczące zewnętrznego wyglądu budynków ujętych w ewidencji zabytków oraz nowe wszelkie działania inwestycyjne należy uzgadniać w urzędzie konserwatorskim.

W określonej na rysunku planu strefie podstawowej ochrony konserwatorskiej działalność inwestycyjna wymaga zachowania poniższych ustaleń:

- Nowa zabudowa winna być dostosowana do historycznej kompozycji przestrzennej;

Ponadto w strefach: wysokiej, podwyższonej i podstawowej ochrony konserwatorskiej obowiązują następujące ustalenia:

- Obiekty o wartościach zabytkowych należy poddać restauracji i modernizacji technicznej z dostosowaniem obecnej lub projektowanej funkcji do wartości obiektu;
- Nowa zabudowa nie może dominować nad zabudową historyczną.

W planie ustanowiono ochronę poniższych stanowisk archeologicznych:

- 1) Nr 1 – nowożytność;
- 2) Nr 2 – nowożytność;
- 3) Nr 3 – nowożytność;
- 4) Nr 4 – nowożytność;

- 5) Nr 5 – nowożytność, późne średniowiecze;
- 6) Nr 16 – nowożytność;
- 7) Nr 21 – nowożytność;
- 8) NR 25 – nowożytność, późne średniowiecze;
- 9) NR 50 – kultura łużycka, V okres epoki brązu i początek epoki żelaza, VII w p.n.e.;

W obrębie stanowisk archeologicznych znajdujących się na obszarze objętym planem obowiązują następujące ustalenia:

- Dopuszcza się uprawy rolnicze, ogrodowe, poletka doświadczalne itp., przy czym należy unikać zbyt głębokiej orki, stanowiącej zagrożenie dla znajdujących się w ziemi zabytków archeologicznych;
- Dopuszczalne jest lokalizowanie sieci uzbrojenia terenu pod warunkiem uzyskania zezwolenia od właściwego oddziału Służby Ochrony Zabytków;
- Inwestor obowiązany jest zlecić wykonanie ratowniczych badań wykopaliskowych na własny koszt przed przystąpieniem do prac ziemnych. Wyniki tych badań mogą wpłynąć na decyzję o zmianie sposobu zagospodarowania tego terenu lub o wyborze innej technologii.

Dla pozostałego obszaru (nieobjętego strefą obserwacji archeologicznej i bez rozpoznanych stanowisk archeologicznych) obowiązują następujące ustalenia: w przypadku dokonania w trakcie robót budowlanych znalezisk archeologicznych prace budowlane winny być przerwane, a teren udostępniony do ratowniczych badań archeologicznych.

W miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego objęto ochroną obiekty zabytkowe figurujące wówczas w gminnej ewidencji zabytków, w tym:

- 1) Zespół kościoła parafialnego p.w. Wniebowzięcia NMP:
 - a) kościół zbudowany przez paulinów z Częstochowy w 1627 r., drewniany o konstrukcji zrębowej, 1-nawowy, kryty gontem, rozbudowany w XVIII w, remontowany w latach 1964-66,
 - b) cmentarz parafialny przy kościele- figura św. Jana Nepomucena, koniec XIX w;
- 2) kościół poewangelicki, ob. filialny parafialnego, p.w. Niepokalanego Serca Maryi, zbudowany w latach 1856 - 1870, murowany, neoromański;
- 3) dawna ochronka, obecnie plebania, pocz. XX w, murowana;
- 4) Założenie pałacowe:
 - a) pałac z 1908 r.,
 - b) park krajobrazowy, 2 poł. XIX w.,
 - c) kapliczka przy wjeździe do założenia, 1908 r., mur.,
 - d) spichlerz, ok. 1910 r., mur.,
 - e) dom stajennego i stajnie, ok. 1910 r., mur., ob. magazyny,
 - f) rządówka, XIX/XX w., mur.,
 - g) bud. mieszkalny, nr 2, ok. 1910 r., mur.,
 - h) bud. mieszkalny, nr 4, ok. 1910 r., mur.,
 - i) gorzelnia, przebud. ok. 1910 r. z dawnej komandorii ojców paulinów, z XVI w.,
 - j) stodoła I, ok. 1910 r., mur.,
 - k) stodoła II, ok. 1910 r., mur.,
 - l) obora, ok. 1910 r., mur.,
 - m) kuźnia, ok. 1910 r., mur.,
 - n) magazyn, ok. 1910 r., mur.,
 - o) dwa murowane silosy, pocz. XX w.,
 - p) dom nr 5, ok. 1910r., mur.,
 - q) dom nr 8 (daw. biblioteka), ok. 1910r., mur.,
 - r) dom nr 11 (daw. ośr. zdrowia), ok. 1900r., mur.
 - s) dom nr 14, pocz. XX w.,
 - t) dom nr 15 (daw. poczta i bar), 1913r. mur.,

- u) dom nr 17, pocz. XX w, mur./ szach.,
 - v) dom nr 24, ok. 1910r., mur.
 - w) dom nr 103, ok. 1920r., mur.
 - x) czworak nr 9, pocz. XX w, mur.
- 5) szkoła podstawowa, 1815 r., rozbudowana w 1910 r., nr 52, mur.,
- 6) budynek dworca PKP, ok. 1910 r., mur.

5.3. OCENA STANU ISTNIEJĄCEGO

Efekty dotychczasowych działań na rzecz ochrony wartości kulturowych i krajobrazowych są niewystarczające. Dotychczasowe środki i metody nie zapewniają zachowania walorów środowiska kulturowego.

Zmienia się charakter wsi, dominować zaczynają obiekty nowo realizowane, zagospodarowywane są coraz to nowe tereny uruchamiane dzięki realizowanym drogom oraz nowym możliwościom technicznym.

Wpływ na formy zabudowy i sposób zagospodarowania poprzez plan zagospodarowania przestrzennego jest znikomy, wynikiem tychże ustaleń jest nadmierne zagęszczenie zabudowy. Dotyczy to w szczególności zmieniania zaprojektowanej formy architektonicznej.

Konserwacja zabytków i ochrona krajobrazu kulturowego to sztuka kompromisu między wymogami konserwatorskimi a potrzebami użytkownika. Ciężący jest szeroko rozpowszechniany nieprawdziwy pogląd, że przy zabytku nic nie można zmienić, zaś strefa ochrony konserwatorskiej to obszar gdzie nic nie wolno budować. Wymogi i działania konserwatorskie często są nieakceptowane i nierozumiane.

W takiej sytuacji za bezwzględnie konieczne uznaje się wzmoczenie działań służb konserwatorskich, prac planistów i władz samorządowych nad opracowaniem i wdrożeniem efektywnego, racjonalnego systemu ochrony cennych wartości kulturowych obszaru gminy.

5.4. ZAGROŻENIA WARTOŚCI ŚRODOWISKA KULTUROWEGO

Zagrożeniem natury ogólnej dla obiektów zabytkowych i historycznych jest średni poziom rozwoju gospodarczego gminy, warunkujący zaangażowanie finansowe w ochronę zabytków – remonty i konserwację. Dotyczy to budynków mieszkalnych i gospodarczych zlokalizowanych w obydwu miejscowościach, ale także zespołu pałacowo – parkowego w Laskach. Zagrożenie to może ulec zwiększeniu, o ile nie zapewni się obiektom zabytkowym użytkownikom gwarantujących ich właściwe użytkowanie.

Kompleks pałacowo – parkowy w Laskach pozostaje w stanie niezmienionym, lecz kosztowne utrzymanie obiektu wymusza jego rewitalizację poprzez remont, rozbudowę i wprowadzenie nowych funkcji warunkujących opłacalność inwestycji. Użytkowanie obiektu musi jednak prowadzić do ochrony historycznego założenia oraz samego budynku pałacu, a wprowadzanie nowego zagospodarowania, także w formie nowych budynków i budowli nie może dominować nad historyczną zabudową. Rewitalizacja założenia wydaje się jednak konieczna, aby nie dopuścić do dalszej dewastacji i zniszczeniu obiektu oraz doprowadzić do remontu pałacu i odnowy parku.

Zagrożeniem jest również tendencja do parcelacji większych założeń rezydencjonalnych pomiędzy wielu właścicieli, co w praktyce prowadzi do stopniowego, nieodwracalnego niszczenia obiektów.

Do zagrożeń należy zaliczyć niewłaściwą działalność inwestycyjną prowadzącą do niszczenia lub ograniczenia walorów kulturowych obiektów zabytkowych.

6. UWARUNKOWANIA ZWIĄZANE Z WARUNKAMI I JAKOŚCIĄ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW ORAZ OCHRONĄ ICH ZDROWIA – SOŁECTWA LASKI I SMARDZE

Do prawidłowego rozwoju wsi konieczne są:

- odpowiednia ilość terenów przeznaczonych dla potrzeb inwestycji związanych z naturalnym rozwojem jednostki osadniczej;
- właściwa polityka przestrzenno – gospodarcza zapewniająca mieszkańcom źródła dochodu, polegająca między innymi na przeznaczeniu odpowiedniej ilości terenów dla potrzeb rozwoju aktywności gospodarczej;
- dostępność usług w zakresie: oświaty, ochrony zdrowia, kultury, handlu, rzemiosła, gastronomii, sportu i rekreacji;
- funkcjonowanie środków komunikacji zbiorowej;
- właściwa pod względem przebiegu i stanu technicznego sieć drogowa;
- ochrona i właściwe kształtowanie środowiska przyrodniczego oraz wstrzymanie jego degradacji,
- dostępność i prawidłowe funkcjonowanie infrastruktury technicznej związanej z zaopatrzeniem terenów zurbanizowanych w media.

Gmina Trzcinica stara się zapewnić mieszkańcom dostęp do usług w szerokim zakresie. Na terenie wsi Laski zlokalizowanych jest szereg usług publicznych, w tym: szkoła podstawowa i gimnazjum, publiczne przedszkole samorządowe, ośrodek zdrowia, bibliotek publiczna (filia). Samodzielnie rozwijają się usługi komercyjne, w tym: usługi handlu oraz usługi gastronomii i rzemiosła. W miejscowości Laski sklepy spożywcze oraz przemysłowe zlokalizowane głównie są wzdłuż drogi głównej biegnącej przez wieś, usługi rzemiosła oraz inne (drobne zakłady usługowe) występują w zwartej zabudowie wsi. W miejscowości Smardze zlokalizowane są usługi handlu oraz drobne zakłady produkcyjne i rzemieślnicze.

Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom mieszkańców wsi zainteresowanym prowadzeniem działalności gospodarczej, gmina sporządzając w roku 1999 r. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, przeznaczyła nowe tereny dla potrzeb rozwoju zarówno tkanki osadniczej jak i działalności gospodarczej. Przewidywany jednak w najbliższym czasie rozwój miejscowości Laski i Smardze, wymaga aktualizacji zasięgu terenów inwestycyjnych.

Dynamiczny rozwój miejscowości związany z rozwojem aktywności gospodarczej mieszkańców i zapotrzebowaniem na nowe tereny mieszkaniowe wpłynął na podjęcie decyzji o zmianie zapisów Studium... Przyszłe inwestycje wymagają aktywizacji nowych obszarów w zgodzie z zasadą zrównoważonego rozwoju i potrzebą maksymalnego zachowania naturalnych walorów przyrodniczych i krajobrazowych. Dla poprawy warunków życia mieszkańców oraz ochrony środowiska naturalnego, niezbędne staje się rozwiązanie problemów związanych z odprowadzaniem i oczyszczaniem ścieków, usuwaniem odpadów stałych oraz zmianą stosowanych systemów grzewczych. Brak sieci kanalizacyjnej w części wsi sprzyja nielegalnemu odprowadzaniu nieoczyszczonych ścieków do wód powierzchniowych i gruntu. Największe źródło zanieczyszczenia atmosfery stanowią paleniska domowe oparte na ogrzewaniu koksem i węglem. Ponadto powszechnie spalane są odpady w tym wykonane z tworzyw sztucznych.

7. UWARUNKOWANIA ZWIĄZANE Z BEZPIECZEŃSTWEM LUDNOŚCI I JEJ MIENIA, W TYM WYSTĘPOWANIE OBSZARÓW NARAŻONYCH NA NIEBEZPIECZEŃSTWO POWODZI ORAZ OBSZARÓW ZAGROŻEŃ GEOLOGICZNYCH – SOŁECTWA LASKI I SMARDZE

Na obszarze wsi Smardze występuje ciek wodny Pomianka, którego wylewanie nie jest udokumentowane, a zebrane informacje wskazują na rzadkie występowanie lokalnych wylewów w okresie długotrwałych opadów.

Potencjalnym zagrożeniem występującym terenie wsi Laski jest zagrożenie bezpieczeństwa w ruchu komunikacyjnym. Główne zagrożenie stanowi droga powiatowa relacji Mroczeń – Wołczyn biegnąca przez centralną część wsi Laski, na której obserwuje się okresowo wzmożony ruch pojazdów samochodowych. Droga wykorzystywane jest także do ruchu lokalnego. Przeprowadzona segregacja ruchu pieszego od ruchu samochodowego nie zawsze eliminuje zagrożenie. Korzystne jest jednak zlokalizowanie Zespołu Szkół w Laskach poza zasięgiem drogi.

Z uwagi na brak kopalni głębinowych i odkrywkowych oraz budowę geologiczną terenu, nie stwierdza się na obszarze wsi istnienia zagrożeń geologicznych. Z uwagi na równinne ukształtowanie terenu oraz łagodną formę dolin rzecznych, nie występują na obszarze wsi tereny osuwiskowe.

8. UWARUNKOWANIA ZWIĄZANE Z WYSTĘPOWANIEM OBIEKTÓW I TERENÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODREBNYCH – SOŁECTWA LASKI I SMARDZE

8.1. OBSZARY I OBIEKTY PODLEGAJACE OCHRONIE PRAWNEJ

8.1.1. Ochrona gatunkowa

Na obszarze wsi Laski i Smardze, stwierdzono występowanie gatunków zwierząt objętych ochroną prawną na mocy rozporządzenia ministra środowiska z dnia 12 października 2011r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2011r. Nr 237, poz. 1419) oraz z dnia 5 stycznia 2012r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. z 2012r., poz. 81).

Na terenie gminy stwierdzono występowanie następujących roślin chronionych:

- Rośliny zielne: skrzyp olbrzymi (*Equisetum maximum*), orlik pospolity (*Aquilegia vulgaris*), sasanki (*Pulsatilla*) - wiele gatunków, miłek wiosenny (*Adonis vernalis*), śnieżyczka przebiśnieg (*Galanthus niwalis*);
- Krzewy i krzewinki: wawrzynek wilcze łyko (*Daphne mezereum*), wiciokrzew pomorski (*Lonicera periclymenum*), bluszcz pospolity (*Hedera helix*), kłokoczka południowa (*Staphylea pinnata*);
- Grzyby: szmaciak gałęzisty (*Sparassis*), sromotnik bezwstydný (*Phallaceae*).

Wśród gatunków roślin objętych ochroną częściową występują:

- Krzewy i krzewinki: bagno zwyczajne (*Ledum palustre*);
- Rośliny zielne: paprotka zwyczajna (*Polypodium vulgare*), kopytnik pospolity (*Asarum europaeum*), pierwiosnka lekarska (*Primula officinalis*), marzanka wonna (*Asperula odorata*), konwalia majowa (*Conwallaria maialis*), turzycyca piaskowa (*Carex arenaria*).

Na terenie gminy stwierdzono występowanie następujących zwierząt objętych ochroną gatunkową:

- Owady: biegacze (*Carabus*) – wszystkie gatunki, paź królowej (*Papilio machaon*), mieniak stróżnik (*Apatura ilia*);
- Ptaki: bocian biały (*Ciconia ciconia*), kukułka (*Cuculus canorus*) dzięcioł (*Piciformes*), kraska (*Coracias garrulus*);
- Ssaki: jeże (*Erinaceus*), krety (*Talpa europaea*), nietoperze (*Chiroptera*), wiewiórka (*Sciurus vulgaris*), gronostaj (*Mustela erminea*).

8.1.2. Obiekty i obszary posiadające wpis do rejestru zabytków

Obiekty, zespoły i obszary wpisane do rejestru zabytków objęte są wszelkimi rygorami prawnymi wynikającymi z treści odpowiednich aktów prawnych, w tym przede wszystkim objęte są rygorami ochrony konserwatorskiej wynikającymi z przepisów ustawy z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2003 r. nr 162 poz. 1568 ze zm.). Odnośnie obiektów zabytkowych obowiązuje bezwzględny priorytet wymagań i ustaleń konserwatorskich nad względami wynikającymi z działalności inwestycyjnej. Należy dążyć do pełnej rewaloryzacji zabytków.

Rygory te obowiązują niezależnie od położenia budowli czy innego wpisanego do rejestru zabytków obiektu w poszczególnych strefach ochrony konserwatorskiej. Wszelkie działania podejmowane przy zabytkach wymagają pisemnego pozwolenia właściwego wojewódzkiego konserwatora zabytków.

Wpisem do rejestru zabytków na terenie wsi Laski objęto kościół parafialny pod wezwaniem Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny, nr dec. 61/A oraz pałac i park, nr dec. 415/A z dn. 16.12.1974 r.

8.1.3. Ujęcia wód

Ujęcia wód podlegają ochronie na podstawie ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (t.j. Dz. U. z 2005r. Nr 239, poz. 2019 ze zm.), polegającej na ograniczeniach w zakresie użytkowania gruntów położonych wokół ujęć oraz korzystania z wody.

W obszarze analiz znajduje się otwór wiertniczy z udokumentowanymi zasobami wód - ujęcie wód podziemnych, dla którego wyznaczona jest strefa ochrony sanitarnej bezpośredniej. Ujęcie wody zlokalizowane jest w Laskach w pobliżu założenia parkowo – pałacowego. Zgodnie z decyzją OŚ-6223/7/00 z dn. 26 lipca 2000 r. Starosta Kępiński udzielił pozwolenia wodnoprawnego na pobór wód podziemnych dla potrzeb wodociągu wiejskiego we wsi Laski /pozwolenie udzielono na czas oznaczony tj. do 31.12.2015 r./. Z ujęcia w Laskach zaopatrywana jest wieś Laski. Decyzja ustala strefę ochrony sanitarnej bezpośredniej o wymiarach 35 x 44 m na obszarze 1540 m². Decyzja została zmieniona w 2003 r.

Ponadto w terenie opracowania zmiany „*Studium...*” występuje strefa ochrony pośredniej ujęcia wody w Trzcinicy. Strefę wyznaczono w „*Studium...*” na podstawie obowiązującego pozwolenia wodno prawnego, a następnie wprowadzono do *Miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wsi Laski*. Strefę ochrony ujęcia wody w Trzcinicy (nr decyzji 05 gw 6210/3/95 Urzędu Woj. w Kaliszu wydanej do 2015 r.) ustalono na południowym obszarze analiz - w promieniu 1046 m licząc od krawędzi strefy bezpośredniej 10 m.

W terenach zlokalizowanych w zasięgu strefy ochrony pośredniej ujęcia wody ustalono zakaz lokalizacji nowych inwestycji zaliczanych do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, dla których sporządzenie raportu oddziaływania na środowisko może być wymagane. W określonych szczegółowo w planie zagospodarowania przestrzennego terenach, po uzgodnieniu z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym, dopuszczono lokalizację zakładów stolarskich oraz zakładów związanych z produkcją mebli, jeżeli raport oddziaływania na środowisko nie wykaże ich negatywnego wpływu na środowisko gruntowo-wodne.

9. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU FUNKCJONOWANIA SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ – SOŁECTWA LASKI I SMARDZE

9.1. ANALIZA STANU ISTNIEJĄCEGO SYSTEMU KOMUNIKACJI

Przez obszar wsi Laski i Smardze przebiegają drogi krajowe, powiatowe oraz drogi gminne. Przez teren wsi Laski przebiega nieczynna jednotorowa linia kolejowa relacji Namysłów – Kępno. Ruch pociągów jest zawieszony od kilkunastu lat.

Sieć dróg w miejscowości jest stosunkowo dobrze rozwinięta. Miejscowości posiada bezpośrednie połączenia komunikacyjne z sąsiednimi ośrodkami gminnymi oraz ośrodkami powiatowymi.

Droga krajowa;

Droga krajowa nr 39 relacji Brzeg – Kępno przez Namysłów przebiega częściowo wzdłuż północno – zachodniej granicy gminy z gminą Baranów oraz gminą Rychtal. Do drogi tej podłączona jest droga powiatowa Mroczeń - Wołczyn przez Laski i Kuźnicę Trzczańską oraz nieutwardzona droga powiatowa Laski Granice – Smardze – Mroczeń biegnące w terenie objętym opracowaniem.

Drogi powiatowe;

Drogi powiatowe przebiegające przez miejscowość Laski spełniają funkcje dróg zbiorczych i lokalnych. Obsługują one wieś w zakresie połączeń ośrodka gminnego z pozostałymi miejscowościami. Ich stan techniczny i parametry są zróżnicowane, w zależności od gęstości zabudowy oraz obciążenia komunikacyjnego.

Przez teren obrębów Laski i Smardze przebiegają następujące drogi powiatowe:

- droga nr 5692 P: Mroczeń - Wołczyn przez: Laski i Kuźnicę Trzczańską, długość drogi na obszarze gminy Trzcianica 10.680 m;
- droga nr 5688 P: Laski Granice – Rychtal przez: Trzcianicę, Buczek Wlk, długość drogi na obszarze gminy Trzcianica 5.980 m.
- droga nr 5691 P: Laski Granice – Smardze – Mroczeń Tartak.

Drogi gminne;

Drogi gminne stanowią uzupełnienie dróg powiatowych, spełniają funkcje dróg lokalnych i dojazdowych, służą także obsłudze rolnictwa. Uzupełniają obsługę komunikacyjną w zakresie połączenia ośrodka gminnego z pozostałymi wsiami w gminie, która nie jest realizowana przez drogi powiatowe. Zapewniają podstawową dostępność do osiedli mieszkaniowych. Stan techniczny nawierzchni dróg jest zróżnicowany, parametry techniczne są na ogół słabe.

Wykaz ważniejszych dróg gminnych w obrębie Laski i Smardze, zgodnie z Uchwałą Nr 342/2007 Zarządu Województwa Wielkopolskiego z dn. 10 maja 2007 r.:

- 873535P: odcinek od lasu przez wiadukt ul. Czereśniową przez drogę powiatową nr 5692P dalej ul. Czereśniową do drogi gminnej;
- 873583P: odcinek od drogi gminnej nr 873537P ul. Kościelną, ul. Graniczną do miejscowości Granice do drogi powiatowej nr 5691P;
- 873539P: odcinek w miejscowości Smardze od drogi powiatowej 5691P w kierunku miejscowości Laski ul. Armii Krajowej, następnie ul. Lipową do drogi powiatowej 5692 P;
- 873547P: odcinek w miejscowości Smardze od lasu k. leśniczówki do drogi powiatowej 5691P;

- 873541P: odcinek w miejscowości Borek od drogi powiatowej 5692P przez wioskę do miejscowości Piła następnie do Kuźnicy Trzcńskiej do drogi powiatowej 5692P;
- 873530P: odcinek od drogi gminnej nr 852545P w miejscowości Nowa Wieś przez wioskę w kierunku stawu.

9.2. ANALIZA STANU ISTNIEJĄCEGO INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

9.2.1. Zaopatrzenie w wodę

W miejscowości Laski oraz Trzcinica użytkowane są zbiorowe ujęcie wody. Z ujęcia w Trzcinicy dostarczana jest woda do następujących miejscowości: Trzcinica, Laski - Borek, Granice, Smardze, Pomiany i Kuźnica Trzcńska. Miejscowość Laski zaopatrywana jest z ujęcia wody w Laskach.

Obecnie wsie Laski i Smardze są zwodociągowane prawie w 100%. Na obszarze gminy, zarówno do celów komunalnych jak i przemysłowych, wodę ujmuje się z ujęć podziemnych. Wody powierzchniowe pobierane są tylko do nawodnień w rolnictwie oraz leśnictwie. Największym użytkownikiem wody w gminie jest gospodarka komunalna, następnie rolnictwo i leśnictwo oraz przemysł.

Sieć wodociągowa w miejscowości Laski została wybudowana z rur PCV. Na ujęciu wody w Laskach następuje uzdatnianie wody. Źródłem wody dla wodociągu jest studnia głębinowa – pozwolenie wodno prawne - decyzja OŚ-6223/7/00 z dn. 26 lipca 2000 r. Starosta Kępiński ważne do 31.12.2015 r.

Charakterystykę ujęć wód w Trzcinicy i w Laskach zawarto w poniższej tabeli.

l.p.	Nazwa ujęcia	Rodzaj ujęcia	Wydajność Q max (m ³ /h)	Zapotrzeb. Q max (m ³ /d)	Q średnie (m ³ /d)
1.	TRZCINICA	studnia głębinowa 1 studnia głębinowa 1a	106 106	350	198
2.	LASKI	Studnia głębinowa			

Tabela 5. Charakterystyka ujęć wody w Trzcinicy.

Na ujęciu wody w Trzcinicy eksploatowane są przemiennie dwie studnie głębinowe, co pozwala w razie wystąpienia awarii pompy na ciągłą dostawę wody. Zapotrzebowanie na wodę w miejscowości jest w pełni zaspokojone. Stan techniczny sieci wodociągowej jest dobry. Ujęcie wody, posiada wyznaczoną strefę ochronny bezpośredniej (10 m) oraz ochrony pośredniej zewnętrznej (1046 m).

Na podstawie aktualnego Programu ochrony środowiska [2008] można stwierdzić, że zasoby wód podziemnych na terenie gminy są wystarczające na pokrycie potrzeb mieszkańców, gdzie średnie zapotrzebowanie wody wynosi około 900 m³/d, a średnia z miesiąca o maksymalnym rozbiórze wynosi 754 m³/d.

Łączna produkcja wody w gminie wyniosła w 2007 roku 192,5 tys. m³, natomiast ilość sprzedanej wody wyniosła 152,4 tys. m³. Porównując sprzedaż wody w roku 2007 do ilości sprzedanej wody w roku 2002, w którym ilość ta wynosiła 148, 0 tys. m³, można stwierdzić że zużycie wody w gminie wzrasta.

Sieć wodociągowa na terenie sołectw obejmuje swym zasięgiem prawie całą jej powierzchnię.

9.2.2. Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków

Z początkiem lat 90-tych gmina Trzcinica przystąpiła do porządkowania gospodarki ściekowej. Obecnie sieć kanalizacyjna na terenie Gminy Trzcinica nie jest w pełni rozwinięta, a jej długość w 2007 roku wynosiła 15,60 km. W miejscowości Laski, funkcjonuje oczyszczalnia ścieków, do której odprowadzane są ścieki z Lasek i z Trzcinicy, oraz dowożone ścieki z terenu całej gminy. Ścieki bytowo-gospodarcze z posesji prywatnych oraz z zakładów użyteczności publicznej miejscowości Trzcinica, ścieki z os. Laski Borek, oraz

ścieki produkcyjne z zakładów przemysłowych zlokalizowanych w m. Trzcinica, doprowadzane są kolektorem kanalizacyjnym Trzcinica – Laski do oczyszczalni ścieków w Laskach. Zgodnie z danymi uzyskanymi z Urzędu Gminy Trzcinica, odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej na terenie gminy wynosi około 35,10 %.

Mechaniczno - biologiczna oczyszczalnia ścieków w Laskach przekazana została do eksploatacji w lipcu 1997 r. Odbiornikiem oczyszczonych ścieków jest rów melioracyjny A-19 w 09 +70 km który uchodzi do Rowu Laskowskiego, przepustem o średnicy 0,6 m ze stawu stabilizacyjnego. Przepustowość oczyszczalni ścieków wynosi 329 m³/dobę.

Oczyszczalnia usytuowana jest na działkach zajmujących powierzchnię 1,97 ha oraz 0,2466 ha. Technologia oczyszczania ścieków na oczyszczalni w Laskach oparta jest na zastosowaniu stawów fakultatywnych, napowietrzanych, oraz stabilizacyjnych. W stawach biologicznych dominuje tlenowy proces oczyszczania ścieków. Przebiega on przede wszystkim przy udziale różnego rodzaju mikroorganizmów /bakterie, pierwotniaki, glony/. W stawach stabilizacyjnych tlen jest dostarczany dzięki procesom naturalnym, natomiast w stawach napowietrzanych stosuje się dodatkowo napowietrzanie ścieków urządzeniami mechanicznymi / dyfuzory/.

Ogrodzony teren oczyszczalni zajmuje powierzchnię 2,21 ha, na którą składają się:

- 2 stawy uśredniające (fakultatywne);
- 2 stawy napowietrzane;
- 2 stawy sedymentacyjne;
- staw stabilizacyjny;
- przepompownia ścieków;
- piaskownik poziomy dwukomorowy;
- komora krat;
- punkt zlewowy ścieków z poletkiem osuszającym;
- 2 poletka osadowe;
- komora pomiarowa;
- komora ścieków dowożonych.

Ważność operatu wodnoprawnego dla oczyszczalni w miejscowości Laski kończy się z dniem 20 grudnia 2015 roku.

Wieś Smardze nie posiada systemowych urządzeń do odprowadzania i oczyszczania ścieków. Na oczyszczalnię dowożone są taborem asenizacyjnym.

W 2010 r. ścieki dopływające na oczyszczalnię i oczyszczone wynosiły 82 000 m³/rok. Przepustowość oczyszczalni ścieków wynosi ok. 329 m³/dobę. Ilość dopływających ścieków do oczyszczalni wzrasta w kolejnych latach (w 2007 roku wyniosła 67 tys. m³). Charakterystykę odprowadzanych ścieków z oczyszczalni ścieków w Laskach przedstawia poniższa tabela.

Badana cecha	Wynik badań 12.07.2011/13.07.2011
	Wylot ścieków oczyszczonych
BZT ₅ [mg/dm ³]	8,4
ChZT _{Cr} [mg/ dm ³]	83,4
Zawiesina ogólna [mg/ dm ³]	19
Azot ogólny [mg/ dm ³]	57,341
Fosfor ogólny [mg/ dm ³]	6,84
Azot azotynowy [mg/ dm ³]	0,992
Odczyn [pH]	8,10

Tabela 6. Charakterystyka ścieku oczyszczonego. Źródło: Sprawozdania z badań prowadzonych przez laboratorium WIOŚ Poznań Delegatura w Kaliszu w dn. 12.07.2011 – 13.07.2011.

Ze względu na niewystarczające nasycenie terenu Gminy Trzcinica siecią kanalizacyjną, która odprowadza ścieki do oczyszczalni, odpady płynne gromadzone są w zbiornikach bezodpływowych (szambach), które okresowo wywożone są taborami asenizacyjnymi. Ustawa o utrzymaniu czystości i porządku w gminie z dnia 13 września 1996 roku nakłada na gminy obowiązek prowadzenia ewidencji zbiorników bezodpływowych w celu kontroli częstotliwości ich opróżniania oraz opracowania planu rozwoju sieci kanalizacyjnej.

Zgodnie z danymi uzyskanymi z Urzędu Gminy Trzcinica taka ewidencja jest obecnie prowadzona. Najwięcej zbiorników bezodpływowych w granicach administracyjnych wsi Laski występuje w osadzie Borek – 41 szt., Granice – 40 szt., następnie Nowa Wieś – 17 szt. oraz w Laskach 18 sztuk.

Niektóre ze zbiorników bezodpływowych mogą być nieszczelne, a brak urządzeń gromadzących i oczyszczających ścieki powoduje, że są one często odprowadzane do rowów melioracyjnych, zanieczyszczając tym samym okoliczne ciek wodne. Zwiększa to zagrożenie zanieczyszczenia środowiska ściekami bytowymi.

W celu umożliwienia właściwej kontroli gospodarowania ściekami gromadzonymi w zbiornikach bezodpływowych, należy raz w roku dokonać sprawdzenia ilości wywożonych ścieków oraz porównać ich ilość z ilością ścieków odebranych przez tabor asenizacyjny z pomiarami zrzutu tych ścieków na stację zlewną.

9.2.3. Wody opadowe

Ujmowanie i odprowadzenie wód deszczowych w gminie Trzcinica, także w części analizowanych wsiach przede wszystkim na terenach zurbanizowanych, stanowi duży problem. Wynika to z braku wystarczającej ilości kanalizacji deszczowej, czego następstwem jest spływ wód opadowych bezpośrednio do środowiska gruntowo - wodnego.

Obecnie całkowita długość kanalizacji deszczowej na terenie gminy wynosi ok. 3,0 km. Kanały deszczowe znajdują się w m. Wodniczna, Kuźnica Trzcinińska i Pomiany, które spełniają powszechnie rolę kanalizacji ogólnospławnej. Pozostałe miejscowości w gminie nie posiadają zorganizowanych systemów zbierania wód opadowych. Niewielkie fragmenty kanalizacji deszczowych istnieją na niektórych drogach o szczególnym znaczeniu dla regionu. Ta część wód opadowych, która ujmowana jest systemami kanalizacji deszczowych odprowadzana jest do odbiorników (wód powierzchniowych) bezpośrednio bez podczyszczania.

9.2.4. Usuwanie i unieszkodliwianie odpadów

Na terenie gminy obecnie nie funkcjonuje żadne wysypisko śmieci. Odpady z terenu wsi Laski i Smardze wywożone są poprzez koncesjonowanych przewoźników poza obszar gminy. W 2008 Gmina Trzcinica wraz z innymi gminami zawarła porozumienie w sprawie przygotowania oraz realizacji budowy zakładu zagospodarowania odpadów w Olszowie. Porozumienie międzygminne obejmowało następujące gminy: Baranów; Bralin, Doruchów, Dziadową Kłodę, Kępno, Łękę Opatowską, Międzybórz, gminę Oleśnicę i miasto Oleśnicę, Perzów, Rychtal, Syców i Trzcinię.

Podpisane porozumienie nakłada na Gminę Kępno przygotowanie i realizację budowy Zakładu Zagospodarowania Odpadów w Olszowie.

Na terenie gminy Trzcinica systemem zbiórki odpadów objętych jest 100 % mieszkańców. Obecny sposób utylizacji odpadów polega na pozbywaniu się ich poprzez gromadzenie w kontenerach oraz workach i wywozie na wysypisko odpadów przez koncesjonowanego przewoźnika. Odpady niebezpieczne np. odpady eternitowych pokryć dachowych, wywożone są na składowisko odpadów niebezpiecznych zlokalizowane w Teklinowie - gmina Wieruszów.

Na terenie wsi, ani też gminy nie występuje grzebowisko odpadów zwierzęcych. Jednocześnie obowiązuje zakaz grzebania zwierząt w zasięgu w strefy ochronny bezpośredniej ujęcia wody w miejscowości Laski oraz w strefie ochrony sanitarnej pośredniej zewnętrznej ujęcia wody w Trzcini, obejmującej również część wsi Laski.

Na terenie gminy nie jest prowadzona pełna ewidencja powstających odpadów pozwalająca w dokładny sposób określić ilości powstających odpadów, nie funkcjonuje też żadna instalacja do odzysku i unieszkodliwiania odpadów.

9.2.5. Zaopatrzenie w energię elektryczną

Sieć elektroenergetyczna jest stosunkowo dobrze rozwinięta na obszarze całej gminy. Wieś Laski, osady Borek i Granice oraz wieś Smardze obsługiwane są przez Energetykę Kaliską S.A. Rejonowy Zakład Energetyczny w Kępnie.

Przebiegające przez teren wsi linie średniego napięcia posiadają moc 15 kV, przez teren gminy, nie przebiega linia wysokiego napięcia. Obsługa użytkowników realizowana jest poprzez linie niskiego napięcia podłączone do trafostacji słupowych i murowanych. Zaopatrzenie w energię elektryczną prowadzone jest liniami napowietrznymi lub kablowymi niskich napięć 0,4 kV. W ubiegłych latach zmodernizowano sieć w miejscowości Laski.

Wykaz stacji transformatorowych przedstawia poniższa tabela.

Lp.	lokalizacja trafostacji	nr trafostacji	uwagi
1.	Laski	30244	st. słupowa
2.	Laski	30034	st. murowana
3.	Laski	30069	st. murowana
4.	Laski	30243	st. słupowa
5.	Laski	30245	st. słupowa
6.	Laski Borek	30150	st. słupowa
7.	Laski Borek	30142	st. słupowa
8.	Laski Borek	30147	st. słupowa
9.	Laski Granice	30141	st. słupowa
10.	Laski Nowa Wieś	30140	st. słupowa
11.	Laski Nowa Wieś	30201	st. słupowa
12.	Smardze	30124	st. słupowa
13.	Smardze	30123	st. słupowa
14.	Smardze	30105	st. słupowa

Tabela 7. Wykaz stacji transformatorowych na terenie wsi Laski i Smardze.

Źródłem pól elektromagnetycznych na terenie Gminy Trzcinica są stacje radiowe, telewizyjne i telefonii komórkowej, medyczne urządzenia diagnostyczne i terapeutyczne, urządzenia przemysłowe i gospodarstwa domowego oraz systemy przesyłowe energii elektrycznej. Na terenie gminy znajdują się przede wszystkim pojedyncze oraz liniowe źródła pól elektromagnetycznych wraz ze związanymi z nimi stacjami elektroenergetycznymi [Program ochrony środowiska...].

9.2.6. Zaopatrzenie w energię ciepłą i gaz

Na obszarze wsi Laski, osad Borek i Granice oraz wsi Smardze, systemy grzewcze opierają się na indywidualnych źródłach ciepła znajdujących się w poszczególnych gospodarstwach domowych (ogrzewanie piecowe lub etażowe CO) głównie opalanych węglem i koksem.

W gminie Trzcinica żadna z miejscowości nie posiada sieci gazowej doprowadzającej gaz do odbiorców. Przez teren gminy przebiegają dwie nitki gazociągu wysokiego ciśnienia relacji Odolanów – Tworóg. Obowiązuje od niego strefa ochronna ustalona w planach miejscowych, w której nie można lokalizować obiektów kubaturowych oraz zakładać trwałej zieleni.

Gmina nie posiada opracowanego programu gazyfikacji. Po zrealizowaniu prac związanych z porządkiem gospodarki wodno-ściekowej oraz odpadami, gmina przystąpi do gazyfikowania poszczególnych miejscowości. Obecnie mieszkańcy zaopatrują się w gaz metodą bezprzewodową.

9.2.7. Telekomunikacja

Obecnie miejscowości Laski i Smardze, po przeprowadzonej w latach 1997-1998 telefonizacji, posiada zabezpieczone potrzeby w tym zakresie w prawie 100%. Do nowej cyfrowej centrali telefonicznej typu RISLU/5 ES podłączeni zostali wszyscy mieszkańcy analizowanych wsi, którzy wcześniej zgłosili taką potrzebę. Sieć telekomunikacyjna jest systematycznie rozbudowywana w zależności od potrzeb.

10. UWARUNKOWANIA ZWIĄZANE Z WYSTĘPOWANIEM UDOKUMENTOWANYCH ZŁÓŻ KOPALIN, A TAKŻE WYSTĘPOWANIEM TERENÓW GÓRNICZYCH WYZNACZONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODREBNYCH

Na obszarze wsi Laski i Smardze nie występują udokumentowane złoża kopalin, ponadto nie występują obszary górnicze i tereny górnicze wyznaczone na podstawie przepisów odrębnych.

11. UWARUNKOWANIA ZWIĄZANE Z ZADANIAMI SŁUŻĄCYMI REALIZACJI PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH - SOŁECTWA LASKI I SMARDZE

Zgodnie z art. 10 ust. 2 pkt. 7 Ustawy, w „Studium” uwzględnia się wytyczne dotyczące realizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym. Są to inwestycje wykraczające funkcjonalno – przestrzennymi powiązaniem poza teren gminy.

Na obszarze wsi Laski planowane są inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym wynikające z ustaleń planu zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego. Wśród inwestycji przebiegającej częściowo przez obszar wsi Laski jest:

- realizacja gazociągu magistralnego Ø 700 mm Odolanów – Komorzno (woj. dolnośląskie).

Załącznikiem do niniejszego tekstu jest:

1. Rysunek w skali 1:20000: „Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Trzcinica dla obszaru obejmującego sołectwa Laski i Smardze – Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego”.